

RELATS

FAMÍLIES DE PERSONES TRANS

gràcies per compartir
les vivències

grup de famílies de persones trans

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només pot ser efectuada amb l'autorització dels titulars, amb excepció prevista per la llei.

Primera edició: gener 2022

Fotografia de la portada: Creative Commons CCo
(Pixabay.com)

© del text: Grup de famílies de persones trans
© d'aquesta edició: Trans Família

www.transfamilia.org

Edició a càrrec: Carmen Sánchez Bárcena
ISBN: 978-84-15526-80-3

Aquest llibre de RELATS FAMÍLIES DE PERSONES TRANS reuneix les experiències d'alguns dels membres de el grup que de forma generosa comparteix amb altres famílies per si la seva experiència els dóna una mica de llum en aquest camí de creixement en el gènere.

A nuestres Hijes que ens han obert nous horitzons.

Gràcies

Aquest llibre d'experiències, és el relat d'alguns membres de el grup transfamília.

En els seus relats comparteixen els seus sentiments i experiències en la primera fase de la seva trobada amb la realitat de gènere de les seves filles.

A partir d'aquest moment, els relats han anat canviant donat que els nostres horitzons en el tema de l'gènere han anat enriquint-se. Estem desaprenent i nodrint-nos d'una mirada més àmplia en el tema de les identitats més enllà de l'binarisme.

Agraïm la generositat de todes en aquest procés de compartir i acompanyar-nos.

Carmen Sánchez
Coordinadora d'transfamília.

INDEX

ADANSONIA BOABAB: NECESSITAR ENTENDRE, SABER, CONÈIXER, APRENDRE ...

ANNA: TRANSICIÓ

BELISA: HISTÒRIES DEL TRÀNSIT

CARLA NEBOT: UN CAMÍ D'OPORTUNITATS

CARMEN SÁNCHEZ A LA RECERCA DE LA LLUM

EDU DESANTS: LA SETENA ONADA

ÈLIA: TRANSITANT

ESTHER MONSO: ¿EL TRÀNSIT DE SAM?

FRANKY: EL MEU RELAT

JUNIOR CANAL: PASSA LA VIDA ENS PASA A TOTS

JOSEP SANTISTEBAN: RELAT

LUCIA CHIARI: UN FILL BASTANT. ¡INUSUAL!

MARÍA ISABEL ANDRADE: AHIR A LA NIT
VAIG SOMIAR

MAR: PROCÉS DE TRANSICIÓ

MAXI: UN RELAT, UNA EXPERIÈNCIA, UNA VIDA

PITIUSA: RELAT TRANSGÈNERE

SAULO I MARIBEL: UN DIA DE FINALS D'AGOST DE 2016

SERENA R.: TRANSITANT

Adansonia Boabab

VAIG NECESSITAR ENTENDRE, SABER, CONÈIXER, APRENDRE ....

Desde que soc mare d'una noia trans tinc una altra mirada en vers el gènere dels altres.

Mama, és com si no estigués dins de mi, així m'ho va dir .... i jo no ho vaig entendre.

No estic dins de mi, em repetia amb la mirada absent, poques paraules i molta tristesa al rostre.

Una vegada perduda l'infància, no vaig saber comprendre. Què li passava? Per què s'aïllava? ?

Había estat una infància plena de riures, de entusiasme, alegria, de projectes de vida...

i poc a poc, a mesura que anava creixent, s'inhibia.

Va créixer, el seu cos es va estirar, li va créixer la barba, la veu se li va fer més greu.... i paral·lelament va anar perdent l'entusiasme i la il·lusió.

Es com si no estigues dins meu, em va dir un dia i ja no va deixar de repetir-ho...però jo no l'entenia.

Mama, em vull treure la barba.

Per què? em molesta, no la vull.

Afeïtat - No vull fer-ho, vull treure-me-la per sempre, de per vida.

i jo encara no ho entenia, una moda? una mania? ...no en sabia res.

I va arribar un dia de febrer quan vaig saber una cosa nova:

Mamá he anat a Transit,

Què és això?

M'explica, passeja , dona voltes... alguna cosa ha canviat en la seva mirada, alguna cosa ha canviat en les seves paraules, el veig animat

com no el veia feia temps.

pregunto...poc a poc vaig comprenent, em sento desconcertada...Què és tot això?

M'estan ajudant... Psicòloga, hormones, depilació , roba nova...

Pocos mesos despres, jp vaog necessitar entendre, saber, conèixer, aprendre....

Om pregunto, a qui?

Dubto, per fi em deideixo i envio el correu al grup de families de persones trans.

Em presento, explico i dic: Vaig una mica perdua perquè tot això es nou per a mi. Podeu ajudar-me?

La respuesta va ser immediata. Aquí estava, la Carmen: Ànim que aquest procés que comences sembla molt dur, però també és un creixement increïble.

Vaig quedar amb ella, i em va explica de forma propera i experta....quina de coses em queden per saber, conèixer, aprendre i ...DESAPRENDRE!

En el grup hi ha tota mena de persones, i alguna vegada van estar tant perdudes com ho estic jo ara. Quan ha arribat persones noves, m'he sentit identificada, m'he emocionat amb els seus relats, amb la visió compartida o diferent, amb el punt de vista de cada participant....tota una experiència.

Segueixo en el procés, amb moments millors i pitjors compartits amb la meva filla, però és ella, poc a poc, qui comença a sentir que està dins ella mateixa, que va sent ella mateixa..... i queda camí i pors i esperança....

Carmen, des de la seva llarga experiència va encertar, és dur, però és d'un gran creixement personal.

Gràcies grup per estar aquí, moltes gràcies Carmen per fer-ho possible.

Adansonia Boabab

Maig 2020

Anna

TRANSICIÓ

Com he viscut la transició del meu fill

Si hagués de resumir en poques paraules el que ha significat per a mi la transició del meu fill aquestes serien alleujament, aprenentatge, admiració i satisfacció de veure com se'n surt.

Quan, a principis de 2015, vaig saber que la primera criatura que havia parit no era una nena, com tots havíem donat per descomptat per les aparences, vaig entendre el seu malestar durant la seva adolescència.

Per a mi que a una nena no li agradessin les nines ni els vestits no era res estrany. Tampoc li agradaven els botons. Cadascú és com és i té les seves preferències. Jo mateixa no sóc un exemple del que s'enten per feminitat. No em maquillo, no em tenyeixo els cabells, a l'hivern porto pantalons perquè abriguen més i a l'estiu vestits perquè vaig més fresca. Bàsicament sóc pràctica. Així que els meus fills anaven vestits tots dos de la mateixa manera, amb roba còmoda i fàcil de posar i treure: pantalons amb goma, samarretes, jerseis...

Tot anava bé fins els 10-11 anys de l'Àriel en què va començar a tenir una actitud de rebuig envers nosaltres, els seus pares, cosa que jo atribuïa a la preadolescència, però també es va anar distanciant del seu germà (amb qui es porta menys de dos anys i fins aleshores s'ho passaven molt bé junts).

Dels 12 als 18 anys, l'Àriel va patir bullying durant un temps, el vam canviar d'institut, va deixar l'ESO i va començar un grau mitjà de disseny gràfic però no va ser fins que va començar a fer cursos virtuals de disseny pel seu compte, sense horaris ni obligacions, que la cosa va començar a canviar. En aquell moment jo em vaig pensar que la inadaptació al sistema educatiu era tot el problema perquè l'Àriel era, i és, molt crític amb el sistema educatiu. Després vaig adonar-me que això no era tot perquè, tot i que en part havia millorat, l'Àriel seguia somatitzant un malestar.

Aquests anys van ser molt difícils perquè sempre anava a la seva, estava de mal humor i agressiu i no sabíem què li passava ni com ajudar-lo. Vam provar amb un parell de psicòlogues però no li van anar bé. Ell tampoc sabia massa què li passava. Va ser una època de desconcert i d'impotència.

És per tot això que dic que quan vaig saber que no s'identificava amb el seu sexe assignat va ser un alleujament per a mi.

A més, la relació entre els germans es va recuperar. És més, ara l'Àriel anima i ajuda son germà quan li cal.

Jo he tingut un parell de criatures i quan van néixer no tenia ni idea de com serien quan creixessin ni m'havia creat cap expectativa concreta. Les criatures neixen i van canviant al llarg del temps tant físicament com psicològicament. Per a mi la transició de l'Àlex forma part d'aquesta evolució i, tot i que no se m'havia acudit que les coses anirien per aquí, no em va produir cap sensació de pèrdua.

El meu fill em va descobrir tot un món que ignorava. Dels trans l'únic que sabia era que existien i només tenia constància de trans homes i trans dones i ho veia com una cosa minoritària i marginal.

L'Àriel em va portar a Trànsit, a veure la Rosa Almirall, gran persona, perquè m'expliqués el tema de l'hormonació que a mi no em feia gaire gràcia. Tanmateix jo tenia molt clar que no hi tenia res a dir, només havia de fer-me'n a la idea. En això l'únic que té dret a decidir és l'Àriel perquè es tracta del seu cos.

A part, em va introduir al grup transfamília on vaig trobar moltes persones, cadascuna amb la seva història, cosa que em va permetre conèixer moltes realitats diferents i moltes maneres de viure-les.

També em va fer interessar per lectures, vídeos i xerrades sobre el tema.

D'aquí ve l'aprenentatge.

L'Àriel, no es va limitar a fer la seva transició sinó que, a més, va decidir fer activisme trans no binari. Amb altres companys van crear Joves Trans de Barcelona que, entre moltíssimes altres coses que van fer, van aconseguir, després de fer un vídeo crític, que va provocar altres reaccions, que TV3 rectificqués i reemetés el programa 30 minuts que van fer sobre menors transsexuals però ampliat amb el seu testimoni de trans no binaris (l'equip de 30 minuts els havia

entrevistat però en fer el muntatge del programa van descartar la seva intervenció).

D'aquí ve l'admiració.

Ara bé, l'Àriel és un activista, un lluitador, però no se li pot demanar que sigui un superheroi i es va veure empès, per pressió social, a fer-se una mastectomia. En el seu cas l'ús del binder no era factible perquè l'oprimia massa i anar pel món amb pits i barba, com anava per casa sense cap mania ni inconvenient, al carrer li hauria portat problemes. A ell ja li estava bé tenir pits però, per la seva tranquil·litat (i, de fet, per la meva també), preferia passar desapercebut en públic. Si s'hagués fet la mastectomia per sentir-se millor amb ell mateix m'hagués semblat bé però que se l'hagi hagut de fer perquè la societat no és capaç d'acceptar cossos diversos, haig de reconèixer que m'ha fet molta ràbia.

Fins l'estiu passat no va tramitar el canvi de nom i, des de setembre passat, per fi té el dni amb el seu nom.

En aquesta transició, que l'Àriel s'ha treballat molt, buscant-se la vida i espavilant-se pel seu compte, he mirat de facilitar-li les coses, fent saber a la família i al meu entorn el seu canvi, acompanyant-lo quan hi havia eleccions per si tenia problemes amb la no correspondència del nom del dni i el seu aspecte, pagant la mastectomia, acompanyant-lo a fer tràmits... Tot això amb el seu consentiment o a petició seva i triant ell el què, el qui i el quan.

En definitiva, he intentat acompanyar-lo tan bé com he sabut en la seva transició. Aquesta era i és la intenció però, segur que m'he ficat en coses que no tocaven o no he respost com calia en algun moment determinat.

Em sap greu que hagi patit durant tant de temps, no haver-me adonat abans del que li passava i també, al principi de la seva transició, haver-me equivocat anomenant-lo pel nom que li havíem posat quan va néixer o tractant-lo en femení. Són coses que segurament són difícils d'evitar però això no treu que em sàpiga greu.

Per acabar, sento una gran satisfacció de veure com tira endavant.

Anna

Juny de 2020

Belisa

HISTÒRIES DEL TRÀNSIT:

1.--Tots sortim de l'armari (9/2/20)

¿Quants grups et queden? Aquesta va ser la pregunta que em va fer la Mònica quan els vaig explicar als meus companys de taller de fotografia que ara tenia un fill. Quan els vaig explicar tot el procés. Des del principi.

Era el quart, potser el cinquè grup d'amistats als que repetia el canvi que havia arribat a les nostres vides. Havia perdut el compte, de les vegades que repetia la història. En realitat, no la repetia, la tornava a viure, l'explicava diferent cada vegada, perquè cada vegada era diferent.

I quants grups et queden? Bona pregunta. No t'adones de la quantitat de persones que coneixes, amb les que tens una relació, amb les que saps que et trobaràs en un esdeveniment familiar, en una excursió, passejant per la teva ciutat, el proper estiu, la comunió d'un nebot ja planificada.

I tens al teu cap la llista de les que et falten. I vas tatxant a mida que avances en el procés.

I a alguns els hi dius que et sap greu no haver-ho dit abans, que necessitaves el teu temps per interioritzar les idees, per generar un discurs, per aprofitar el moment i fer formació, difusió, gairebé activisme.

Em preocupen coses simples; com s'ho diré a aquests veïns amb els que ens veiem cada dia ... Si només ens veiem a l'ascensor i parlem, de peu, durant segons, minuts. Necessito per explicar-ho a l'almenys mitja hora. Ho tinc comprovat. Entre mitja hora i una hora.

El meu marit ho porta pitjor. Perquè encara no ha començat amb la seva família, oncles, cosins, nebots.

No veu el moment. I jo no puc fer la feina per ell. Avui li he dit, queden dos mesos per a la comunió on ens trobarem amb tots. I cal dir-ho abans.

Això li genera pressió. Normal.

Alguns em pregunten per què he de explicar-ho a tothom.

Ho tinc clar, per ajudar-lo. Per fer més fàcil aquest trànsit.

Perquè quan ho vegin, li diguin pel seu nom, veuré aquest somriure que li apareix quan s'adona que aquesta persona ja ho sap i que no ha de tornar a sortir de l'armari una altra vegada.

Que ja vaig sortir de l'armari per ell, al menys, per aquesta vegada. Que estem junts en això.

2.-¿ Ha canviat alguna cosa en ell? (9/2/20)

No ens van fer esperar molt de temps. Als pocs minuts d'arribar a Sant Joan de Déu, es va acostar a nosaltres Agustí, amb un immens somriure a rebre'ns. Somriure que em va semblar sincer però que ha de tenir practicada. Sap que tranquil·litza, que facilita la conversa.

Passem a una saleta, et diria que com la que pots tenir a casa teva, acollidora, amb un sofà, amb una butaca, amb un balancí. Amb vidres a la porta, per on et veuen des de l'exterior i tu veus el que passa fora. No s'assembla a una consulta d'hospital. Això ajuda.

Ens vam asseure i vam parlar. I ens diu que som la primera família que s'asseu com ens hem assegut nosaltres. A mi em sorprèn, ens hem assegut tots tres al sofà, amb la nostra criatura al mig. A mi em sembla normal, però no ho ha de ser tant.

Les formes importen.

I ens reforça com a pares, perquè estem allà amb el nostre fill. Perquè hem arribat fins allà tots tres. Això, també em sorprèn, però agraeixo

el reforç davant d'ell.

Suposo que està bé que es valori haver arribat fins allà. Han estat 4 mesos de recorregut.

I quan ens fa quedar sols i surt el nostre fill de la sala, ens fa una pregunta que no esperava. Ha canviat alguna cosa en ell? Des que us ho ha dit, hi ha alguna cosa diferent?

No sé què contestar, i ens repregunta ... ¿està més afectuós?

Apa, ... doncs és veritat! No havíem caigut. Sí, està més afectuós, busca més el contacte, l'abraçada, que et seguis al seu llit i l'escoltis, explica més coses. Ho penso i m'adono que m'abraça més que abans, molt més, diria.

És veritat, està més afectuós. Gràcies per fer-nos veure-hi, Agustí.

Estic tan cega pel procés que no m'adono del que és important?

Em proposo a mi mateixa respirar de tant en tant, alçar la vista, sortir-me del procés, deixar de ocupar-me de les tasques que em toquen d'aquest trànsit i gaudir tot el bo que m'està donant. Que no és poc.

3.-Gràcies, però no és el mateix (23/02/2020)

És el sopar de fi de curs del taller de la meva afició favorita. Tots i totes parlen sense parar i vaig mesurant quan serà el moment adequat. Sé que a partir de llavors ja no hi haurà més tema a la sobretaula. Per això és millor esperar a que tothom ho expliqui tot, que no quedi res per explicar.

Però no veig arribar el moment. Tot està molt animat. A veure a les postres ...

I de cop i volta, veig el buit; es fa el silenci de nanosegons en el meu entorn més proper i tot i que la resta de la taula segueix amb la

conversa, em dic a mi mateixa que ara sí és el moment, i dic:

- Una cosa, escolteu un segon que us vull explicar una coseta.

I es fa el silenci ... una frase així és l'avantsala a alguna cosa interessant, o diferent ... ja tinc l'atenció de tot el món. Respiro.

I explico el trànsit del meu fille i de la família, perquè coneixen al meu fille i ens veurem junts en breu.

I vull seguir el guió que ja tinc assajat, però aquesta vegada no em funciona igual. Algú diu, “ah, bueno, doncs bé, no?” i comença a explicar que coneix a algú .... i veig que es posa a buscar a instagram i m'ho ensenya.

L'amic de la seva cosina, o la prima del seu amic, que és travesti o transsexual, no sap, i m'ensenya una foto actuant en un cabaret i que és una professió molt digna i que tranquil·la, que ja veuré què bé.

Em quedo en shock i vull contestar que no és aquesta la idea ...

Però no em dona temps, una altra companya interromp que la seva neboda ara és molt feliç però que va trigar molt a explicar-li a la seva família que era lesbiana i que ara s'ha casat i que fenomenal.

I vull contestar també a això. Se m'acumula la feina.

Com explicar que la vida no canvia, que és la mateixa persona, que segueix sent el mateix adolescent que vol estudiar ciències, que li agrada el futbol i que li agrada la seva vida? Que la seva orientació sexual és una altra cosa, i que gràcies pels exemples, però que no és això.

I em miren com dient que només volien ajudar. I ho entenc.

Però penso que de vegades és millor escoltar abans d'aportar les pròpies experiències. Al menys al principi. I desaprendre allò après per començar un aprenentatge completament nou.

Em temo que queda molt per explicar. Però no em rendeixo.

4.- Explicar-a la feina, sí o no? (2/3/20)

Avui ha estat el dia. Esperava el moment adequat. I avui entrava un tècnic nou. Aprofitaria aquest moment per presentar-lo a l'equip i després explicar-ho.

Havia convocat dues hores abans la reunió de 15 minuts per a tot el departament. Demanava assistència i deia que era curta.

No volia convocar abans per no generar més expectativa de la necessària. De tota manera, ningú intuïa res. Bé, tothom estava segur que els anava a parlar del coronavirus: protocols, indicacions, precaucions, etc., poca expectació.

Però quan començo a dir que és un tema personal i que no tenia clar si ho havia d'explicar, les cares canvien. D'un cert passotisme passem a una preocupació per si es tractava d'un tema de salut.

I ho dic. Vaig passant per les cares de cada un. Les reaccions tímides, expectants, denoten sorpresa i sobretot empatia.

I explico per què ho he fet. És un tema sabut que els temes personals no són per la feina, potser per als teus companys més propers, aquests amigxs que sempre tens a l'oficina. I hi ha tabú amb explicar el més íntim. Ho sap tothom.

Però sé amb seguretat que en algun moment ho explicaré a algú perquè em preguntarà pels meus filles i també sé que a partir d'aquest moment ho sabrà tothom, passarà de boca en boca i seguirà sent tabú i ningú s'atrevirà a preguntar-me res. Per por de no ser candidatx a conèixer aquesta confessió, per pensar que no són del cercle íntim. Per por de dir alguna cosa que no sigui adequat.

I és just el que no volia.

Vull normalitzar que tinc un fill transgènere i que no passa res.

Que és la mateixa persona i que puc parlar-ne amb tranquil·litat, dels seus estudis, dels seus èxits, dels gols que marca.

Que amb cada cas que visualitzem, crearem una xarxa cada dia més gran de convivència i de respecte amb la diversitat. No només de gènere, de sexe, racial, funcional, afectiva.

Que cada persona que ho sap, ho explicarà a la seva família, als seus amics i així creix la xarxa.

Fem-la infinita.

5.-¿ I la meva cita amb el metge? (31/3/2020)

Novè dia de confinament. Teletreballant. 12 hores diàries i el que ens queda.

La pandèmia, aquest guió de pel·lícula de sobretaula, amb persones en vestit blanc desinfectant carrers, amb personal sanitari lluitant a les trinxeres, la incertesa pels treballs, l'economia, els aplaudiments de les 8 del vespre, les classes de zumba per Internet , i els dies passen.

I ja sabem que mínim seran dues quinzenes. Bé, en realitat sabem que serà molt més, la pregunta és, quan més ...

- I mare, ... una cosa, això no afecta a la meva cita amb la endocrina, oi? Em posaran la meva injecció? Em posaran els bloquejadors?

Em pregunta amb por a la veu. No sé com dir-li, que això no va d'una guerra dels metges contra un virus.

Això ens afecta a tots. A tots.

Envio un mail a SSJD (que vol dir Súper Sant Joan de Déu) i sí, cap problema, farem la vista per telèfon.

- ¿I podré anar a punxar-me?

Més preguntes sense resposta. Ho veurem quan arribi el moment.

I arriba el dia, sense mandra per aixecar-se perquè tenim cita a primera hora. Primer, els preliminars, que tot ha canviat, que passen visita des de casa, que si no es pot anar a l'hospital. Repassem els resultats de les proves, tot bé, estàs sa, pots començar el tractament.

Però no ara. No pots anar a al CAP, no et poden punxar. Ens dona visita per maig, esperem que presencial.

Llàgrimes als ulls, desànim. Llàgrimes per tantes il·lusions, per tots els que van començar el seu tractament i van haver de parar-ho, per il·lusions trencades.

Aquest virus arrasa amb tot, allò important i allò urgent, la salut de tots, amb la caiguda de l'economia, amb la ruïna de tants, però també amb el nostre dia a dia, amb les escoles tancades, passejades a mitja tarda, sopar amb amics, casaments ajornats, viatges cancel·lats i, també, amb els tractaments que ens anaven a ajudar a ser el que volem.

Però passarà i les il·lusions no es perden, només es mantenen i s'alimenten amb l'esperança que ja queda menys.

#joemquedoacasa

6.- Els nivells (4/7/2020)

El meu fill diu que ara es veu capaç d'aconseguir qualsevol cosa.

És curiós, fa 4 dies estava ple de por i de ràbia. I ens enfadàvem molt. Un dia em va dir que jo era el seu problema. I no fa tant d'això, un any i mig potser.

El meu fill juga a la PlayStation. La transició s'assembla a un videojoc. Vas passant nivells, etapes, fases del joc i a mesura que les superes, arriba un altre nivell. I això és addictiu. Has superat una fase i vols saber que hi ha a la següent. T'ha agradat aquest nivell i vols arribar al final. Passant per totes.

Nosaltres ja hem superat al nivell de la Testo (la T, la Testosterona). I no perquè portem molt de temps. De fet només portem dos mesos de bloquejadors i només dos dies des de la primera dosi normal de Testosterona. Aquest nivell ja està superat. Al menys al seu cap. És un problema resolt.

Però des de fa setmanes la pregunta és, quan anirem a veure a el metge aquest, quan anem a visitar a metges per veure quin escollim. Efectivament, es referia a escollir al cirurgià que li va a farà la mastectomia. No hi ha respir.

Disfòria, aquesta paraula que he conegut en el trànsit, i que segons la Wikipedia significa emoció desagradable o molesta, com la tristesa (estat d'ànim depressiu), ansietat, irritabilitat o inquietud, l'oposat a l'eufòria.

I que s'aplica al gènere en la disfòria de gènere. El meu fill l'aplica a la sensació que té quan vol anar a la platja i la piscina. O, quan s'imagina que ho farà. En realitat pensar és anticipar una vivència i pot ser tan dolorosa com viure-la de veritat.

Quan has decidit que ets un home, els teus pits et generen disfòria.

I ara, estem a l'estiu, al juliol per ser exactes. I tenim tot l'estiu per davant.

I la lluita és seguir amb la teva vida, tot i saber que et genera disfòria, i poder gaudir aquest estiu, en què faràs 16 anys, edat màgica.

I nosaltres volem que segueixi feliç, que segueixi superant nivells. I que no tingui disfòria. O que la tingui per temps limitat o, que al menys, la disfòria vagi a menys.

La setmana passada va anar a la platja i la piscina. I va saludar als nostres amics, vestit amb el seu top.

Heu superat la disfòria? No ho crec. Però fa setmanes que li vam dir que aniríem a veure a aquest metge. I crec que, sabent que la disfòria que sent té un temps limitat, és capaç d'aparcar el problema, com un nivell gairebé superat. I, per això, crec que ha decidit que anirà a la platja i a la piscina aquest estiu. Em sembla d'una maduresa extraordinària.

Ni tan sols he hagut de investigar molt a què cirurgia anàvem a visitar. Ells té un grup, que es diu, "Trans Guapos" on pengen les fotos dels seus pits, abans, durant i després de l'operació. On comenten els detalls de l'operació, les formes de fer-la, tot el procés, tot el patiment. El col·lectivitzen, el comparteixen, el gaudeixen, sona estrany, però cada èxit és un èxit col·lectiu. Es fan vídeos de quan els hi treuen les benes a l'hospital i els pengen. És fascinant. I dolorós per a qui no pot pagar-ho i espera pacientment any darrera any a la llista d'espera.

Nosaltres som afortunats. Tenim hora la setmana que ve. Cada dos dies, em recorda que dilluns tenim visita. I jo li dic que sí, però que no és aquest dilluns, que falten tres setmanes, que falten dues setmanes, que falta una setmana.

I em fa por, l'operació, el patiment físic, l'emocional ... és tan jove.

Però arribats a aquest punt de la partida, només queda pujar a el següent nivell i fer tots els nivells de la partida, bé, tampoc hi ha pressa, té tota la vida per davant. Jo també la tinc per acompanyar-ho.

Isabel Escorza

Carla Nebot

UN CAMÍ D'OPORTUNITATS

Sempre havia somniat que tindria una nena. Bé, més que un somni era un desig, o més encara, era un convenciment. Seria una noia intel·ligent, sensible, seriosa, mona, elegant, alta, esvelta, moderna... ah! i amb la melena rinxolada. Ho podia visualitzar amb tot detall, sense cap dubte, i m'imaginava vestint-la, pentinant-la, comprant-li arracades...

Quan em vaig quedar embarassada per primer cop, no vaig ni plantejar-me que pogués ser un nen. En cap moment va passar pel meu cap.

Si algun cop hi pensava, el meu inconscient ho feia fora d'una ventada.

El dia que en una de les ecografies em van dir que era un nen, no m'ho podia creure. Em va caure el món a sobre. Això no entrava en els meus plans, no ho tenia previst... Jo, una persona súper organitzada, súper planificadora, que tot ho tenia controlat, i la vida em posava al davant un fet que jo no havia contemplat.

Absurd i ridícul, però cert. Van ser dies molt durs i ho vaig passar fatal, sobretot per lo surrealista de la situació: estava decebuda amb el món per una banda i, per l'altra, empenyada amb mi mateixa per haver-me cregut la meva pròpia fantasia.

Poc a poc però, va anar passant sol, amb la il·lusió del nadó que esperava, amb els preparatius, amb el sentir-lo créixer dins meu... sense ni adonar-me'n em vaig oblidar de la meva nena. Tindria un nen sa, preciós, espavilat i que ens ompliria de felicitat. I efectivament, així va ser, mai més me'n vaig tornar a recordar del meu desengany.

Quan tres anys després, em vaig tornar a quedar embarassada tot va ser molt diferent: jo volia un nen i sabia que seria un nen, però aquest

cop no havia fet plans i no em permetria una altra decepció, si era una nena, també seria perfecte. I no, va ser un altre nen!

I ves per on, un bon dia, poc més de 21 anys més tard d'aquella primera gran sorpresa, va tornar a passar. Aquell noi que havia de haver estat una nena, que jo sempre havia somiat i imaginat com a tal, ara em deia que se sentia noia. Paradoxes del destí...!

Déu meu! altre cop tornava a passar el mateix, i aquest cop contra tot pronòstic, sense previ avís, ni una pista, ni un petit indici. El món em va tornar a esclafar, em vaig quedar fora de joc i vaig sentir que m'ofegava. Sentiments contradictoris em van envair. Per fi podria tenir tot allò al que vaig haver de renunciar? Tindria ara la meva segona oportunitat? Com ens enfrontaríem al que ara ens posava la vida pel davant? Mil preguntes, mil dubtes, mil incògnites, mil pors, es va apoderar de mi. Però la meva filla em necessitava i ho esperava tot de mi, no podia defallir, no podia deixar-la, no podia prendre'm el temps sabàtic que em calia per refer-me.

Tot seguit vaig iniciar el periple per totes les etapes del procés: la de la negació, la de l'acceptació, la de l'enteniment, la d'avançar-me als esdeveniments i volent tornar a controlar-ho tot, la de la impaciència per veure el final, la d'escoltar i acompanyar deixant que les coses seguissin el seu ritme (aquesta no massa...), i finalment, en la que sembla que m'he quedat: la d'aprendre a viure en una muntanya russa en constant moviment.

Mentrestant però, no he parat d'informar-me, d'aprendre, de desaprendre, de buscar solucions, de visitar professionals de tota mena, d'il·lusionar-me, de decebre'm, d'animar-me, de desanimar-me, de conèixer gent i circumstàncies... i la meva visió del gènere ha canviat i jo he crescut com a persona amb la transició de la meva filla. He obert les mires, he conegut un món que fins ara m'estava amagat i que se m'ha presentat con una gran oportunitat.

No obstant, l'esgotament físic que arrossego des de fa molt de temps i els daltabaixos emocionals que pateixo, em deixen molts cops sense

ànims i em costa veure el final. Sé que hem fet moltes coses, que hem recorregut un camí llarg, que ha estat difícil i dur i que ha donat molts fruits, però sento que l'estabilitat que hem aconseguit encara és molt precària i que qualsevol fotesa se la pot endur per davant. Això em fa molta por, em genera una ansietat existencial que molts cops no em deixa gaudir dels bons moments, i em torna feble i em fa molta ràbia.

Lluito contra la meva pressa, contra la meva impaciència i contra la meva necessitat de control. Voldria que la meva filla seguís el meu ritme i veiés les coses tal com jo les veig, perquè penso que s'estalviaria temps i patiment. Però les coses no van així. Jo sóc jo i ella és ella, la puc orientar, aconsellar o ajudar, però mai obligar o pressionar a fer res. I això, em costa... i això, m'esgota... i això, sovint em frustra. Ella va al seu ritme, molts cops ajornant coses fins a l'infinit, tant coses irrelevantes com coses transcendents i de les quals depèn el seu futur, posposant decisions sense cap raó aparent, de les més importants a les més simples, i entrant en una contradicció amb ella mateixa que jo no sóc capaç de processar. Per un costat s'enfonsa pensant que ha perdut bona part de la seva infantesa i adolescència i per un altra s'amaga sota els llençols deixant passar un temps preciós que, si més no, la pot fer gaudir i aprofitar la seva joventut al màxim.

I és que no està bé, li manca seguretat, li manca autoestima, té forats importants del seu passat que no pot gestionar i que per a ella són com un monstre. A pesar de l'ajuda professional que té, no sap com desfer-se de tot allò que li fa mal, té por de parlar, té por de recordar, i així és difícil que ho superi. Posarà una paret o ho enterrarà sota una llosa molt pesada, com ha après a fer des de fa molt de temps amb els seus sentiments i amb les seves expectatives, però el monstre allà estarà arraconat, arronsat, i de tant en tant tornarà a fer mal. El revifarà qualsevol cosa: una mirada indiscreta o impertinent d'algú al metro, un comentari poc afortunat d'un cambrer, un granet a la cara o el reflex de la seva figura en un mirall. I en aquell moment tornarem al punt zero i ens semblarà que no avancem res, que no guanyarem mai la partida, i ens barallarem i direm les mateixes coses de sempre, i plorarem i cridarem. I al final, algú demanarà perdó i ens relaxarem, descansarem i ens tornarem a aixecar. Cada cop les crisis són menys freqüents i més curtes, però cada vegada pensem que tornem a l'inici

del camí. I és per això que em fa por entusiasmar-me i il·lusionar-me. No vull topar-me de nou amb la decepció i amb el desànim, una i altra vegada. M'esgota i em supera.

Sé que ens en sortirem, sé que algun dia estarà tot superat, encara que no oblidat, i també sé que tot això ens farà més forts com a persones i també reforçarà les nostres relacions, però sobretot sé que vull que la nostra experiència, la nostra vivència, serveixi per ajudar altres joves o altres famílies que, com nosaltres, descobreixin que res és com ens havien ensenyat.

Una de les millors coses que m'ha passat en tot aquest temps, ja més de dos anys i mig, des de que vam començar el procés de transició, ha estat l'oportunitat que ens ha donat el Grup de Trans Famílies de compartir tot allò que hem viscut i que ens amoïna, d'haver-ho d'expressar amb paraules mentre a la vegada ho anem entenent, d'haver-nos deixat escoltar a aquells que tenien més experiència i més coneixements que nosaltres i també d'haver pogut aportar el nostre granet de sorra al grup.

I ara, per acabar: el Coronavirus. Un altre ensopec en el camí, que torna a trencar la nostra precària estabilitat i que desmunta la nostra pròpia i recent estrenada normalitat.

A més dels inconvenients i de l'excepcionalitat de la situació d'alarma i de confinament i hem de sumar el meu contagi... M'ha agafat amb les defenses molt baixes, amb molt de cansament acumulat i en una situació de vulnerabilitat física i emocional deguda als esdeveniments familiars i laborals dels últims gairebé tres anys. I m'ha deixat a zero de forces i d'energia. Primer el confinament a casa, després l'ingrés a centre hospitalari i finalment la posterior quarantena a casa, donen per pensar molt i per repassar el llarg camí una i altra vegada.

I un cop a passat el pitjor, i que ja començo a recuperar els ànims i a tenir la certesa que aviat tornaré a estar bé, entenc que això ha estat un regal de la natura, una oportunitat de reconciliar-me amb mi mateixa, de descansar, de desconnectar, de baixar el ritme i de saber apreciar tot el que tinc, tot el que hem guanyat, tot el camí que hem fet plegats i sobretot, tot el que encara ens queda per endavant.

El camí és llarg i és difícil, però només cal trobar la manera de gaudir de cada etapa i de pensar que cada ensopec és una nova oportunitat.

El show ha de continuar i nosaltres seguirem lluitant!!!

Carla Nebot

Març-Abril 2020

BUSCANT LA LLUM

Un dia qualsevol, en ruta amb la meva filla cap a les activitats del dia, li arriba el moment de compartir amb mi una cosa essencial en la seva cerca de qui era i quin camí prendre en la seva vida.... aquestes coses de l'adolescència,

- Mama, mira, haig de dir-te una cosa molt important. Jo sóc un noi....
- Un noi? contesto jo sorpresa.
- Sí mama, ja sé que és difícil, per la meva banda també ho ha estat trobar qui sóc, però vaig trobar persones com jo i vaig entendre que sóc un noi trans.

El meu cap ordenava idees a tota pastilla i buscava en la meva memòria un concepte que no existia. Mentre aquest procés ocupava la meva ment racional, el meu instint em posava en situació... el meu fill necessitava una resposta que jo no sabia, però tenia la meva energia per sumar-la a la seva per tal d'arribar a tenir-la.

Em vaig sorprendre a mi mateixa contestant de manera serena

- Doncs mira no sé què és ser trans, no sé moltes coses, només tinc la certesa que no canvia res per a mi que siguis noi o noia, seràs el que sentis ser. I em fa l'afecte, amor, que això no serà fàcil, haurem d'arremangar-nos i buscar i lluitar i fer el que sigui necessari. Junts.

I a partir d'aquest moment la vida va derivar en les meves preguntes.

- I les persones de les quals em parles, com les vas trobar? Podem

coincidir i m'ho expliqueu?; perquè jo no tinc idea de res. I em pots explicar què sents i com et puc ajudar?

Vist ara, m'adono que cal ser ignorant per fer aquestes preguntes. Hi havia un buit de referents, de coneixement de la diversitat tant en la vida com en la història.

I a partir d'aquest moment, vaig començar a aprendre de la seva mà tot el que ignoràvem. Buscar respostes, recursos, ... un camí dur però enriquidor.

Dintre meu va començar a néixer un sentiment de ràbia a mesura que buscàvem respostes i el sistema no responia. Com podia ser que a la sanitat, en cap ni un dels seus àmbits, no tinguessin ni idea d'alguna cosa que existia? I quan vaig descobrir els protocols internacionals per definir les persones trans, va ser la gota que fa vessar el got de la meva frustració amb el sistema.

Pel camí vaig trobar en alguna associació famílies que parlaven de dol i sentiment de pèrdua perquè les seves criatures ja no eren qui haurien de ser. I em vaig sentir estranya entre iguals . Eren famílies d'altres persones que també transitaven, i en canvi jo no compartia aquesta sensació de dol. Per mi, en tot cas, la meva criatura tenia més tot que abans, en un procés dur sí, però no havíem perdut res.... bé ...sí... pel camí va perdre el riure que tenia en la mirada i va deixar pas a una mirada adulta tot d'un plegat.

Haig d'agrair tant a aquelles persones que formaven el primer conat associatiu de persones que transitaven i que s'organitzaven per a reivindicar drets, per a lluitar contra la despatologització de la transsexualitat com a malaltia mental...

Van ser tan generosos de donar-me espai en les seves activitats com una més. Érem persones que teníem la mateixa fita: posar en el pla de la igualtat el tema dels gèneres. En aquesta lluita teníem els moviments feministes pròxims secundant... fent pinya per avançar en les manis, en les protestes... aprenent totes.

En el meu entorn em deien que potser no era massa “bo” involucrar-

me tant, que era cosa seva. I no... era cosa també meva, de tots però encara no havia calat en l'entorn la necessitat de reconèixer el dret a ser qui sents ser, en l'aspecte del gènere.

Per mi va ser-ho des de la nit que el meu fill va entrar per la porta amb cara trista.... i quan li vaig preguntar què havia passat, la seva resposta em va deixar de nou muda de respostes:

-Mama, el que em passa és que tot és molt dur per (a) mi. Tu pots trepitjar fort perquè et veuen com ets, però jo estic al buit, no tinc terra sota els meus peus.

Dins del meu vaig sentir el mateix buit, no podia dir-li una altra cosa que el que sentia i fins i tot així li vaig respondre :

- Mentre el construeixes jo et subjecto, no cauràs.

Sí, si ell queia, cauríem junts. Jo ara també era conscient que, pel que feia al gènere, el meu sòl s'havia convertit en fràgil. Res era com jo ho havia après. Evidentment no li vaig dir que em sentia tan fràgil com ell en molts sentits. Aquest era un treball de re-aprendre que em corresponia fer a mi.

És cosa de tots reconstruir les creences sobre què és ser home o dona... o no ser.... o ser tot... Poc a poc prenien un sentit més ampli les consignes feministes, les reivindicacions de drets d'igualtat i l'aparició en el nostre mapa mental d'un nou espai a conquistar i que no ens havíem qüestionat... el gènere.

Sí, el transitar del meu fill, vist des de la distància dels anys, va significar per a mi el replantejament de qui som.Va ser apassionant com a creixement i dolorós per la frustració de no poder frenar les agressions del sistema i dels propis col·lectius, que a vegades no veuen amb una perspectiva àmplia la vida, perquè això va de vida, la de tots i totes. Va de canvi de creences, va de respecte a qui ets, va de créixer en llibertat de la teva pròpia identitat.

Aquest procés personal per als nostres fills i per a nosaltres és un viatge sense fi. De vegades accelerat, d'altres reposat i sempre amb estacions d'enllaç on compartir i reflexionar des de la visió del que passa en el teu entorn i així no perdre la perspectiva de totes les noves maneres de reconèixer-nos com a individus que es manifesten.

Res és nou en el tema de la identitat, tot tot hi era, només que no hem deixat espai perquè respiri. I en això busquem créixer moltes famílies juntes, donant-nos suport sense jutjar-nos. Creixent.

Potser les pròximes generacions seran més reflexives a l'hora d'identificar les seves criatures des del minut zero de néixer i no els aplicaran els protocols binaris de gènere que vàrem aplicar nosaltres. Sens dubte les famílies estarem al seu costat compartint.

Hi ha un parell de coses importants que he après. Una és que som la suma de dos conceptes. Un, els qui som, que està a vegades disconforme amb qui des de sempre ens han ensenyat què som. L'altra, que no vull entrar a valorar ara, és perquè se'ns configura com a subjectes lliures quan en realitat no ho som.

Continuarem creixent i compartint amb les famílies que continuïn despertant al canvi del paradigma del gènere. Crec que durant molt de temps transfamília va créixer per ,en companyia d'iguals, buscar reconstruir un espai de respecte a l'altre des del mateix origen de l'ésser. La identitat.

Aquest viatge de la vida sento que no hagués estat complet sense el meu fill i la seva germana qui amb paciència i coneixement han compartit una pàgina essencial de la vida. Per la seva paciència i generositat, moltes gràcies.

Carmen
Maig del 2020

Edu de Sants

LA SETENA ONADA

Hi ha una teoria no demostrada científicament que diu que les onades viatgen en grups de set, i que aquestes van creixent en intensitat i força fins arribar a la darrera. Si t'agafa desprevingut, la setena onada et pot rebolcar.

No va ser fins a la sisena onada que vaig crear aquest paral·lelisme amb el que estava vivint. I vaig veure clar que arribaria la setena, sens dubte. Ara, amb la perspectiva del temps, puc descriure cada una de les onades. Però va ser la número sis la que se m'ha quedat gravada a la meva memòria.

Aquell dia de Juliol estàvem celebrant l'aniversari del meu nebot a la zona d'esbarjo que hi ha a la muntanya de Montjuïc. La meva filla Ariadna, de 19 anys, va voler donar una volta amb mi per el camí de ronda del castell. Mirant el mar, i amb una certa timidesa i inseguretat em va dir "no tinc clar si soc una noia o si soc un noi".

Recordo com si en aquell moment es paralitzés el món. Vaig confessar-li que em costava entendre-ho. I recordo que li vaig fer alguna pregunta, de ben segur estúpida, perquè se que li vaig provocar una mala reacció.

En aquest moment podria parlar-vos de cada un d'aquells moments que, arribats a aquest punt podia definir com les 5 onades prèvies. Moments puntuals, com aquella vegada que amb 4 anys la van renyar a l'escola perquè volia fer com els nens, pixar de peu, o moments més difusos, com els atacs d'ansietat que van aparèixer quan va arribar l'adolescència. Les seves dificultats per encaixar en un món que no era el seu però que tot i això s'esforçava en assumir.

Tots aquests moments van envair la meva ment aquella tarda d'estiu a la muntanya de Montjuïc. Si arribat a aquest punt ara expliqués les cinc onades prèvies -que de ben segur apareixeran al llarg d'aquest escrit- aquest relat no s'ajustaria al que he pretès quan he començat a escriure.

En cap cas he volgut descriure la seva vida, si no com la setena onada

va arribar, i com un tsunami va capgirar-ho tot. La qüestió va quedar aparcada per uns dies. Ingènuament, era com si al no parlar-ho no existís. No em treia del cap el que em va dir. Sempre he sigut una persona amb una mentalitat molt oberta i molt lliberal. Havia acceptat i viscut amb tota normalitat que tingués parelles del seu mateix sexe, i per casa nostre havia estat passant alguns caps de setmana un noi trans amic seu de les terres de l'Ebre, i la nostre relació amb ell sempre havia estat molt natural, sense cap mena de prejudici. Però alguna cosa dins meu rebutjava el que m'explicava.

I perquè em negava a acceptar com a cert el que m'estava dient? He de posar-ho en el context del moment. Des dels quinze anys la meua filla patia atacs d'ansietat molt severa, que li havien arribat a provocar greus problemes.

Ara em sembla absurd, però en aquells moments vaig arribar a pensar que al dir-me que es sentia noi, en el fons no era més que construir una nova personalitat, fugint de la que tenia i que tants problemes li creava. Vaig dubtar, creient que en el fons no era que es sentís així, sinó que inconscientment s'estava “fabricant” una nova persona.

Ara, quan ho penso, em dol haver arribat a pensar d'aquesta manera. Vaig ser incapaç de veure les senyals que havia deixat pel camí abans d'arribar fins aquí. Per exemple, el seu treball de recerca de Batxillerat es va titular “De-construint el gènere”. Un treball que en un principi havia de ser sobre els rols de gènere a la societat i que es va acabar convertint en un anàlisi molt més profund. I mentre feia aquest treball, en el institut, amb ajuda d'una altre estudiant es va dedicar a treure tots els indicatius de gènere dels lavabos, fet que gairebé li costa l'expulsió. Aquell segon de batxillerat va ser, tot el curs, la cinquena onada. Ara em pregunto com vam ser incapaços d'adonar-nos, i com podia ser que no fos capaç d'acceptar el que m'estava dient.

Va arribar l'agost i les vacances van crear un parèntesi

Ara sembla com si aquell parèntesi de l'agost hagués estat el temps que es va donar per encarar amb força el pas més important. Era la

calma que planeja el mar per agafar força i crear la setena onada. Aquest cop no ho va encarar des de el dubte, des d'un "em sembla". Aquest cop va anar directe. No ens deixava espai pels dubtes. Tan sols ens informava. Era un noi.

Ja havia anat al centre Trànsit i a tot el seu entorn s'havia mostrat com el que era. L'Ariadna quedava en el passat, i Rai ocupava el futur. Tots els seus amics ja l'anomenaven amb el nou nom i es dirigien en masculí. I ens demanava que a casa féssim el mateix. Ens podia donar temps, però ens advertia que no suportava que ens dirigíssim en femení.

Ens costava molt. Tot i que volíem poder-ho fer, de la meua boca no sortia amb naturalitat dirigir-me en masculí.

Per no ferir la seva sensibilitat em vaig convertir en un expert en crear converses sense gènere, perquè de mi no sortia espontàniament fer-ho en masculí. Fer-ho em semblava una impostura. Però molts cops em confonia i tornava a parlar en femení.

Ser pare comporta moltes alegries, però també comporta preocupació i patiment.

Un pare que es troba en una situació com la que jo em trobava, tenia dos opcions.

Continuar amb el meu esquema mental i no poder entendre res, o intentar trobar respostes als milions de dubtes i preguntes que se'm podien plantejar. Ens havíem d'esforçar per tornar a crear de la nostra llar l'espai segur i protegit que ell necessitava i que demanava a crits silenciosos.

I aquí va començar el meu trànsit. El nostre trànsit per dir-ho correctament. El de tota la família. Qui millor ho va acceptar des del principi va ser la meua filla petita. Amb quina franquesa va respondre "i en el fons, què canvia?" Mai tan poques paraules havien arribat a l'essència. I a la meua dona li dec la decisió de fer el primer pas i posar-se en contacte amb famílies que passaven pel mateix. Sense l'espai de Transfamílies res hagués estat igual.

El primer que vaig fer va ser anar jo mateix al Centre Transit. I he de dir que em va ajudar molt fer-ho i haver anat acompanyat del meu fill Rai. Vaig poder preguntar dubtes, aclarir pors, i entendre millor una realitat que fins aquell moment em quedava molt lluny. D'aquella visita vam sortir amb una recepta d'hormones, les quals les vam comprar a la primera farmàcia que vam trobar. Sabeu que em va impressionar en aquell precís moment? La seva cara de felicitat. Es va sentir alleugerit. Es sentia comprés pel seu pare per primer cop. I jo em vaig sentir més a prop d'ell del que ho havia estat els últims dies. Veient la seva felicitat i la seguretat en la seva determinació em va crear una calma difícil d'explicar.

El següent pas imprescindible que vam haver de fer va ser explicar-ho a la família. Si be tiets i tietes d'en Rai ho van entendre i acceptar sense problemes, amb les seves dues avies no va estar tan fàcil. Però al final, tot i que els hi costés (ja que entendre-ho crec que no ho aconseguiran mai), ho han acabat acceptant. I així, com a cercles concèntrics vam anar explicant-ho a la resta d'amics.

Quan al principi del meu escrit he comparat tot aquesta vivència com un tsunami, no pot ser menys encertat. Un tsunami que s'ha emportat per endavant molts prejudicis, molts aprenentatges que no han servit per res, sentiments de culpa i moralitats tòxiques.

En tot aquest procés em après molt tots plegats. Hem aconseguit aprendre un de l'altre, tots de tots. Fer que la família sigui un espai segur, on tots encaixem. Descobrir que hi ha més realitats més enllà de les fronteres imposades. Hem après a desfer prejudicis. I donar-nos la ma quan ho necessitem.

Edu de Sants
Mayo 202

Èlia

TRANSITANT

Feia gairebé vint -i -un anys que jo era mare d'una nena riallera i amb

molt de caràcter que tingué a l'adolescència etapes molt i molt difícils.

Feia tant de temps que no li veia brillar els ulls...

Fou diagnosticada i medicada per depressió amb episodis d'autoagressió. Al cap de molt poc temps, per sort, va dir-me que amb aquelles pastilles no era ella, que les deixaria. I així ho va fer.

Un dia:

-Mama, he de dir-te una cosa....No em sento una noia, em sento un noi. Sóc un noi transgènere.

Dins meu rebombori. Ah, era això! D'una banda sensació d'assossec, estava entenent moltes coses de les reaccions d'adolescent. De l'altra, preocupació.

-I des de quan et sents així?

-No ho sé, gairebé des de sempre.He intentat amotllar-me però no puc.

Tot i el trasbals, alguna cosa dins meu em diu que he de ser al seu costat.

-No en sé gaire res d'això que et passa però compta amb mi.

A l'acte els ulls se li il.luminen. Brillen de nou!.

Hi ha més gran mostra de la certesa del seu sentir, de la seva veritat interna?

Tot seguit sentiment de culpa. Com és que no me n'he adonat? Quant de patiment hauria pogut estalviar-li...

-I a partir d'ara què?, li demano.

-Vull ser tractat en masculí i canviar-me el nom. Vull operar-me el pit .
Hormonar-me no ho sé, potser poquet.

M'adono que ell està ben informat, però jo...

-Mama, si vols, pots demanar hora de visita a TRÀNSIT. Aquí t'informaran del que vulguis. És un espai obert a la Seguretat Social on atenen la diversitat de gènere. Jo ja hi he anat.

Ho faig tal com m'ha dit. Necessito entendre per poder acompanyar-lo millor.

M'hi sento ben atesa pel Dtr. que em rep.

Ara apareix la por, moltes pors.

Com ho diem a la família, als amics, als coneguts? Serà acceptat?
Com encaixarà en la societat?

I jo, com seré mirada, com seré escoltada?

A això segueix un sentiment de sol.litud immensa, immensa...

Necessito compartir-ho amb algú urgentment i vaig a veure una de les amigues de l'ànima.

-El que jo no entenc, em respon, és perquè en aquest món cadascú no es pot manifestar com se senti amb tota naturalitat.

Aquesta resposta m'alleuja a l'acte perquè sé que és sincera i al mateix temps em sorprèn que ho tingui tan clar.

El dia que apareixen al cubell de la roba bruta tres o quatre calçotets tinc una mena de sobresalt. És la constatació. Aquí m'adono que el camí de l'intel.lecte i el de l'emoció no van exactament a l'uníson.

Acordem amb el meu fill que a la família els ho comuniqui jo.

Uns ho acullen amb calma i curiositat. Es posen en contacte amb ell i ens trobem tots en un sopar per parlar-ne, els ve de gust que els expliqui el seu sentir. Ho agraeixo i ell també.

En arribar notem un cert canvi de formes. Alguns dels nois, si bé abans el rebien donant-li un petó a cada galta ara li allarguen la ma. Ens crida l'atenció tan a mi com al meu fill. Que curiós com el canvi de gènere genera diferències en la manera d'apropar-se a la mateixa persona que és.

La resta de la trobada es desenvolupa entre converses vàries i posant molta atenció i respecte al tema que ens ha reunit.

Als adults el canvi de tracte i de nom els costa una mica, com a mi.

Els quatre petits són els que amb més naturalitat ho assimilen. En arribar han saludat a la Marta i al marxar s'han acomiadat del Martí. Punt. Mai més s'han confós ni de nom ni de gènere.

Tot i l'esforç que vaig fent per dirigir-me a ell amb el nom sentit quan m'equivoco s'enfada i em provoca dolor la seva reacció. Com és que no enten que necessito temps?

A altres els costa una mica més tot plegat. Adopto l'actitud de cuidar-los. Els truco sovint durant uns dies interessant-me per com estan. Però jo em sento sola i un dia dic prou!. I a mi qui em cuida?

Estic sola en tota aquesta petita ciutat en aquesta situació?

Ho comparteixo amb una altra amiga. Busco les persones que sé de ment oberta. Em diu que en situacions semblants el que ajuda es trobar grups de recolzament. Fa temps que busco si n'hi ha en el tema TRANS però no aconsegueixo trobar-ne.

Passen un parell de mesos que se'm fan eterns fins que, de nou una amistat, em posa en contacte amb la persona que coordina el grup de Transfamílies a Barcelona. Se'm comença a obrir el cel.

Només de pensar en la mastectomia se m'encongeix el cor. Perquè? És necessari? No pot sentir-se masculí sense haver de passar per una intervenció, sense modificar el cos?

Osti, això ha de ser possible algún dia per totes les persones trans, penso. Hem de canviar les mirades.

Intento entendre'l i em planto nua davant el mirall. Em pregunto si em fan nosa els meus pits. No.

I si em poso al seu lloc? Si em deixo sentir com que no els vull, que no formen part de mi? Llavors puc entendre-ho una mica més.

De sobte recordo les observacions esporàdiques que li havia fet sobre com vestia, especialment a l'estiu, i veig clarament que ell no tenia la mateixa vivència que jo dels pits.

Confirmo que la societat hem de modificar les mirades.

La imatge que em retorna el mirall m'obre la reflexió sobre si jo em sento una dona o no i perquè. Ho respiro i no en tinc cap dubte, em sento dona. El perquè no el sé.

Com deu ser sentir-se home?

Tot i l'intent de posar-me a la seva pell, conscientment em faig una mica l'orni respecte a la mastectomia. Tinc la intenció de deixar passar el temps, potser ho reconsideri...

Arribo al grup de Transfsmílies poc després que el meu fill m'hagi manifestat l'ultimatum per la intervenció. No pot més deixarà els estudis i treballarà per poder-s'ho pagar. Fins ara a voltes portava banders. Jo mateixa no entenia com podia aguantar el seu cos la pressió d'aquella prenda.

Evidentment li trec del cap la idea de deixar els estudis prometent-li que traurem els diners de sota les pedres perquè es pugui intervenir. Ara sé que no canviarà d'idea. Als seus ja 21 anys poc més hi puc fer.

Al cap d'uns dies, a casa, sento que m'ofego, no puc respirar, m'espanto. Per sort identifico aviat que puc estar iniciant una crisi d'ansietat. Em poso a controlar la respiració i em calmo.

Necessito urgentment trobar-me amb el grup Transfamílies.

Les reunions són mensuals.

Cada vegada que hi vaig sento com si algú m'agafés el cap com una pilota i el sacsagés i les meves neurones connectessin de nou però d'una altra manera.

Al grup, oh sorpresa, cada mes arriben una o dues famílies noves. Ospa, si som molts!!!

Famílies amb fills/es trans o germans o parelles. Persones amb familiars de gènere neutre o fluid. Edats diverses...

Començo a descobrir com són de diversos els humans. Com és que mai ningú ens ho ha explicat?

I vaig aprenent moltes coses com ara que els atributs sexuals no determinen el gènere. Entro en contacte amb tot de terminologies noves.

El dia de la intervenció es dur par a mi. Tot i que estem molt ben acompanyades la processó va per dins, intento mostrar-me serena per no posar més nerviós al meu fill. Quan se l'emporten a quiròfan m'ensorro procurant no mostrar-ho massa. La meva germana i l'amic trans em fan molt costat. Els estic molt agraïda.

I va tot bé, la recuperació també.

És durant una sessió de Drenatge Limfàtic que forma part del protocol de recuperació de després de la mastectomia que es veu al mirall amb el nou pit nu i li salten les llàgrimes silenciosament.

M'emociono, també en silenci, i m'adono de com necessitava aquella intervenció...

Una confirmació més. Petits dolors em queden dins. Cap d'ells però em fa dubtar de com l'acompanyo.

És també durant aquests dies de recuperació que prenc consciència de les bones amistats que té. Fan torns per venir a casa a fer-li companyia quan jo treballo . Això alleuja el temor que tinc de que no sigui acceptat.

Només un amic no ho enten i no ho accepta. Noto al meu fill profundament dolgut per aquesta reacció i li explico que segurament cal donar-li temps. Sí és un bon amic acabarà acceptant-te.

La reacció de les meves amistats ha estat diversa. Cap de rebuig explícit.

Curiós l'impacte que genera en mi allò que no em verbalitzen. Una mena de llenguatge corporal que impacta en el meu propi cos i que la meva ment hi posa paraules, encertades o no.

Alguns triguen temps a demanar-me de nou pel meu fill quan ens trobem, cosa que era bastant habitual abans de la notícia, parlar dels nostres fills i filles...

No sé posar nom al sentiment que això em genera (ràbia, ansia, tristor...) Sento la seva incomoditat..

I paral.llament ho entenc. Jo també he tingut reaccions semblants en algunes ocasions.

Com ens costa normalitzar la diferència...

No he sentit mai que m'hagi d'acomiarar de la meva filla. O potser si...l Martí és la mateixa persona que era, té el maeix caràcter, defectes

i virtuds.

En qualsevol cas sento que em cal acomiadar-me de les perspectives que m'havia fet, respecte a ell , vivint-lo com a noia.

I em trobo prenent consciència de quantes coses havia imaginat. Fins i tot me'n sorprenç.

Imaginava la meua relació amb "ella", d'adulta, parlant de dona a dona.

Que "la" veuria embarçada, esperant una criatura amb il.lusió i alletant-la .

Que llavors portser jo em sentiria més compresa com a dona i com a mare.

La veia una dona lluitadora , valenta...Una dona més valenta que no pas jo, pensava, quina sort!

Però parant-me a reflexionar, intentant deconstruir creences i ser objectiva m'adono que tot són projeccions i necessitats meves.

En realitat no necessàriament hauria de ser mare pel fet de ser dona, ni tampoc hauria, necessàriament d'alletar el seu nadó pel fet de tenir pits.

D'altra banda, una persona lluitadora i valenta continua essent-ho. I tant que ho és!

En aquest moment del relat se'm fa molt evident, amb un nus a la gola i una punxada al pit, la meua necessitat més punyent: Sentir-me compresa com a dona i mare. Aquesta és la clau del meu dol, no pas cap altra.

Aquesta necessitat em porta a veure que tinc la creença que només

una dona i mare em pot comprendre

Ara em pregunto si aquesta és també una creença que em cal deconstruir i quantes més en vindran tot caminant al costat del meu fill.

Tot aquest camí ha estat, és i serà per mi una experiència vital de creixement.

Gràcies fill!

Gràcies Vida!

Èlia
Maig 2020

Esther Monso

¿ EL TRÀNSIT DEL SAM?

En Sam entra en la nostra habitació i em diu “Mama, només pensar en demà en fa sentir molt angoixat. Toca educació física i els canviadors són un problema per mi”

En Sam és l'adolescent perfecte que tota mare desitja (encara que de vegades el vulguis escanyar perquè és tan perfecte que també té la típica habitació de cap per avall i un despistat crònic profund, però a banda d'això, en Sam, Irene en aquell moment, és perfecte. Bon fill, comunicatiu, bon estudiant, amb molta intel·ligència emocional vers els altres (sempre fent de Pepito Grillo, quan faig un comentari poc assertiu sobre una nacionalitat o una forma de fer), bon net i sense les típiques tonteries que veig en molts adolescents de la seva edat i gènere, en aquell moment femení. Li agrada tant escriure com la física; li encanten els esports d'aventura i acció, però també llegir un llibre i tenir una conversa profunda i reflexionar... I jo, ara me n'adono, estic super contenta perquè hem aconseguit que el nostre fill tingui la seva pròpia identitat, no una imposada pel sistema. Veig en ell una dona que farà canviar moltes coses perquè serà valenta, revolucionària, assertiva, compassiva, forta...

Però en realitat, jo no ho sé tot d'en Sam. Perquè ell és una personeta que fins ara depenia de mi, fins fa molt poc, però ara ja té la seva pròpia opinió i el seu raonament. I això ho descobreixo aquest diumenge de març del 2017 al voltant de les 19h perquè en Sam no pot deixar de pensar que demà li tocarà anar a les dutxes amb les companyes femelles. Però això encara no ho sé, el primer que penso quan el Sam em diu això és que l'estan burxant a l'escola, perquè com que té aquest posat de “res no em preocupa” quan li fan comentaris punyents, les altres se n'han cansat i han fet una aproximació més agressiva.

M'ha semblat curiós que els darrers mesos en Sam s'hagi tallat el cabell, jo no ho vaig fer a la seva edat perquè prioritzava l'estètica a la comoditat, però en Sam no és així, penso. O que ja no vulgui portar res que no siguin pantalons (ni tan sols les malles de llana que tant li

---

agradaven i li eren còmodes, i això sí que em va cridar l'atenció). Ni el fet que es negui en rodó a depilar-se , de fet entenc que ho faci perquè per ell els pèls no són un problema, ho són per mi que encara tinc el cervell en aquell estadi, i justament per això m'encanta que el, sigui tant valent de passar de l'opinió dels altres sobre els seus pèls . Tampoc m'ha sorprès que em parli contínuament de totes les lluites LGTB que troba a la xarxa, fa anys que ho fa quan troba un cas de discriminació per racisme, malaltia mental, discapacitat funcional o altres.

Ni m'ha semblat mai curiós que no es maquillés ni tan sol ho demanés; a mi m'hauria encantat estar una mica menys pendent de la imatge del que ho he estat sempre. En fi que, totes aquestes coses que d'altres apuntaran quan els explicaré que en Sam ja no és la meva filla, sinó el meu fill, jo no les vaig veure perquè potser sense saber-ho no vam fer una educació prou estricta en rols de gènere, tot i que no va ser expressament. Potser és que inconscientment ja veiem, que això de fer tantes diferències amb el tema del gènere no era gaire lògic.

Bé, i encara no he explicat com vam resoldre la seva demanda esmentada a les dues primeres línies i iniciadora d'aquest relat. Com ha vingut tot això entremig? Doncs bé, tot això ha vingut perquè no em vaig posar a escriure en el moment sinó dos anys després. En aquell moment només vaig preguntar

“Vols que et faci un justificant perquè et deixen dutxar a casa?

Així no hauràs d'aguantar tota la sèrie de comentaris sobre la teva tableta o l'abundància de pèls. I ell em respon, “Mama, és que no vull anar al lavabo de noies mai més. Ahir quan en Daniel va venir a saludar-te (un exalumne meu que va venir a dir hola durant les portes obertes i comunicar-me el seu trànsit) vaig veure que és el que m'estava passant aquests mesos. Mamà, jo em sento un noi”

I aquí sí que vaig flipar. Això sí que no ho havia previst. On és la meva Irene sempre fàcil, comunicativa, expressiva... en quin moment m'ho he perdut tot això? Com és que no m'he adonat de res? Per què no m'ha vingut a parlar d'aquesta angoixa abans? Li feia por?.....Bé, i cinquanta mil preguntes i culpes que comencem a omplir-me el cap però que no sé ni gestionar. I li dic. “ Espera, que m'assec i m'ho

---

expliques” Perquè jo no sé de què m’està parlant el meu fill. Hi ha quelcom que l’angoixa moltíssim i jo no sé ni què és ni com el podré ajudar. Ostia! Això no ho havia previst! I això que jo soc de la mena previsor, amb un pla per cada cosa. Si abans d’acabar de dinar ja preveig què farem per sopar. Bo, de fet cada divendres faig el menú de la setmana o el feia fins fa cinc anys. I per què no vol més ser dona? Si és una dona fantàstica. No és com les altres. I ara que ho escric ho veig. No, no és gens com les altres perquè ell no ho és com les altres, ni tan sols com els altres que estan en un rol molt encaixat. Ell és com que flueix molt més.

I mentre el Junior acaba de dutxar la petita, jo parlo amb en Sam. El Junior entra per dir que té el sopar acabat i ens veu a les dues plorant. Li dic que després de sopar en parlem, que ara sortim i no cal preocupar la Lea . Després ja m’adonaré que la Lea és la que està millor moblada per entendre-ho tot. Encara no té el binarisme tant arrelat.

Quan acabem de sopar, en Sam li diu també al seu pare que és sent noi. De fet és curiós que m’ho digues a mi primer perquè sempre havia estat molt enganxat a son pare. Tothom deia que era perquè “les nenes són del papa” i jo veia que no era això. No passava amb la Lea en el nivell de referència tan bèstia del Sam. És quelcom que també vaig entendre quan va quedar clar que es sentia molt més identificat per caràcter i gènere amb son pare. Però bé, suposo que com que estava amb mi quan en Daniel va venir, va ser el seu moment “Eureka” . Ell mateix quan li vaig preguntar perquè no m’ho havia explicat abans em va dir que ni ell sabia què li passava, fins dissabte a les portes obertes, perquè tenia aquest sentiment de quelcom no acabava d’encaixar. De fet, una de les primeres coses que vam fer va ser posar-nos en contacte amb en Daniel. I va ser genial perquè ell va ser un referent en aquell moment de trànsit per en Sam i per nosaltres. Sobretot perquè en Daniel no ens va donar la resposta, sinó l’explicació de la seva experiència vital i un bon consell: observa, reflexiona i decideix per tu mateix.

No hi ha res escrit però des de la desconstrucció pots arribar a la teva construcció o no. Una de les coses que em va agradar molt conversant amb ell és el fet que, si bé tenia la seva pròpia opinió, no la veia com

---

quelcom estàtic ni incontrovertible.

De fet, vam tenir molta sort. I vam seguir tenint sort i aprenent molt des d'aleshores. Vaig connectar primer amb una associació però el seu plantejament el vaig trobar molt binari (encara no sabia posar-li nom a una actitud binaria però el que sí sabia és que no em sentia escoltada i sí molt adoctrinada i culpada i això no em va agradar). I com que tinc la sort de tenir una amiga que té una filla petita amb molts dubtes sobre el gènere, ella em va passar la informació sobre Transfamília. Des de la primera trobada, em vaig sentir molt còmode en el grup. Escoltant i parlant en el grup de Transfamília, em vaig adonar que això del gènere ho tenim tant incorporat com a “normal” que el primer que hem de fer per poder ajudar als nostres fills és no intentar ajudar-los a ells, sinó a nosaltres. Hem de sortir de nostre binarisme i prejudicis per poder acompanyar-los i aprendre d'ells, perquè quan ells ens ho expliquen ja han fet un treball important de desconstrucció i construcció. Hem canviat els rols, ara no aprenen ells de nosaltres, en tot cas nosaltres d'ells o , com a molt, amb ells. Però potser perquè la vida no deixa d'ensenyar-te cada dia, jo tinc clar que no vull deixar d'aprendre cada dia. I a més m'agrada.

Així que puc dir que tinc molta sort. El trànsit del Sam no m'ha tret res, sinó és que considero la ignorància com a atribut, i sí m'ha aportat moltíssim. Crec que hi he sortit guanyant. Ara entenc una de les primeres coses que ens van dir quan vam parlar amb gent més coneixedora d'aquest tema. “En Sam no transitarà. Ell ja ho ha fet. Ara qui haurà de transitar serà el seu voltant. “ I dos anys després ho entenc.

EPÍLEG

I aquí estic. 50 anys gairebé i aprenent tot de nou i sentint-me molt afortunada per poder fer aquest aprenentatge acompanyada, perquè això és el que més m'agrada de venir al grup de Transfamília, que és un grup on em sento segura i relaxada. No haig de justificar-me ni justificar el meu fill. Obviament aquesta experiència m'ha donat moltes eines per fer-ho fins i tot quan estic fora del grup, m'ha empoderat. Quan algú em fa una d'aquestes afirmacions del que és normal o no, acceptable o no, ...només entro a reflexionar si veig que hi ha espai, si l'altre ja ha pres una decisió ferma respecte a la validesa

---

absoluta del seu punt de vista, ni tan sols hi entro. No cal. Ja li arribarà el seu moment de despertar. O potser no tindrà aquesta sort, però com passa amb tantes coses a la vida. Jo fa cinc anys no havia reflexionat sobre el tema de gènere i creia que en sabia molt. Ara se'm fa molt difícil llegir la vida sense tenir en compte la variant gènere. Qui sap quines variants més estic obviant? Però no passa res, seguiré sabent que no sé res però que vull saber, perquè m'agrada saber-me cada dia una mica més ignorant o , com deia Aristòtil, adonant-me que només sé que no sé res, perquè vull continuar aprenent.

Esther Monso.

Mayo 2020

Franky

RELAT

No vaig afrontar mai amb dificultat la identitat de gènere del meu fill.

Perquè quan em confiava la seva orientació sexual i la seva identitat, que va passar per ser lesbiana, bisexual i finalment trans no binari, alguna cosa en el meu jo ho sabia d'ençà que era molt petit.

Ell vol ser llegit en masculí però no se sent totalment identificat amb la masculinitat, ni amb la feminitat, creu que identificar-se per un gènere binari ve gairebé exigit per la societat i com que no li agrada la masculinitat tal com és interpretada per la societat, ni la feminitat, se sent persona no binària. De fet, va triar un nom neutre.

Ho vaig acceptar amb calma i serenitat, el vaig acollir i el vaig acompanyar.

No nego que va ser una cosa totalment nova i que no en tenia la informació necessària o suficient, però ell mateix me la va donar, em va resoldre els dubtes, m'ho va fer molt fàcil.

Va ser i és afortunat per l'acceptació que va tenir en el seu cercle d'amistats i familiars. No hi van haver canvis molt grans en la nostra nova realitat, vaig anar passant per les etapes, canvis i operació de la seva mastectomia amb calma, també per perquè és el fill, però sobretot calma i paciència. Però la més afortunada de tot aquest trànsit sóc jo, perquè he après a acompanyar sense pressionar, a acceptar sense jutjar, a descobrir un món nou i gratificant, persones veritables, reals.

Afortunada per aprendre, he crescut com a persona en aspectes que m'han servit per a solucionar conflictes propis amb mi mateixa.

Afortunada perquè he conegut altres realitats.

Només puc donar gràcies a aquesta nova realitat gràcies al meu fill, que més aviat no va ser mai nova, perquè el meu fill sempre va ser-ho, encara que no sabia expressar-ho i trobar-se. Ara sí.

Només puc dir, gràcies a la vida.

Franky

Juny 2020

Junior Canal

PASSA LA VIDA ENS PASA A TOTS

Passa la vida i ens passa a tots, no la podem aturar i aquest fet de no poder-la aturar et porta a descobrir coses que abans ni t'havies imaginat que podien ser.

Tens unes creences que han viscut amb tu des de que vas néixer, et penses que seràs exemple del que has volgut ser per als qui més estimes i comparteixen la vida amb tu.

Ens omplim la boca del vocable estimar, però quan realment es nota que estem impregnats d'aquest amor és quan un esser estimat planteja coses que van des de la seva llibertat a la nostra, i això fa que dins nostre sembla que es trenqui alguna cosa, perquè així ens ho han ensenyat. I és que quan les persones no fan el que han de fer, dins nostre hi ha un trencament. Però, qui ho diu? Per què no aprofitem aquest moment per demostrar que l'amor és més que no pas els purs convencionalismes? No és una acte d'amor, respectar la llibertat dels essers més estimats.

A qui he d'agradar, a qui he de caure bé?... Cadascú tenim una vida, aquesta no la pot viure ningú més que jo, l'he de compartir, l'he d'estimar, l'he d'acompanyar, és per això que penso que el pas que ha fet el meu fill, no és més que una cosa més en aquesta vida, és un acte de llibertat, agradi o no agradi però és així.

Hi ha hagut un dol, sí, aquest però és degut a les meves creences que en certa manera eren imposades per algú, per a tots nosaltres i que havíem de demostrar que hem de ser millor que els altres, però nomes de façana; la façana és el que més coneixem de la gent. Però, què en diem del seu interior?... de tot el que fa que un sigui persona?

Durant un temps em vaig sentir malament, perquè no ho entenien. Però, què he d'entendre? Suposo que m'ha ajudat el fet de saber respectar el que un diu, el que un pensa, el que un a vegades sense dir fa, no sé... tot això fa que no m'importi el que diran, perquè jo també puc dir... però si el meu dir ha d'ajudar, estarà bé, sinó callo i esborro de la meva ment el que havia pensat.

Negre, blanc, alt, baix, home, dona, prim, gras, pobre, ric, bo, dolent, són binomis apresos sense gaire sentit quan apliquem l'amor en el que fem i en el que intentem transmetre. No és tan important si m'agraden les dones o els homes, si tinc penis o vulva o si em sento d'una manera o d'una altra, sinó ser estimar per les persones i acceptar-les pel que són, no pel que fan o deixen de fer.

Qui soc jo per jutjar el que està bé o malament, si un ha de sentir-se dona o home, perquè em fa por dir realment que el meu rol és una merda i que com actor no em surt gens malament? Oi? Acariciar la valentia d'un fill que s'entrega a la societat, qüestionant-la, em dona aire fresc en el meu interior; i al contrari pensar que anirà malament no ajuda en el camí de l'estimació.

L'estomac em puja i em baixa, sento que tinc ganes de vomitar, però no ho vull fer, doncs no val la pena... Per què davant l'adversitat plorem, vomitem, ens enfadem?

Per què, quan em ve al cap, penso en dona o home, vulva o penis i no persona? Ésser viu? Si penso en trans, per què no penso en transformació? Però en realitat, crec que la transformació no ha d'arribar tant sols d'uns pocs i a costa de tan de sacrifici i de llàgrimes. M'he de transformar jo també, i després l'altre i altre,

---

fins que tots plegats ens transformem una mica. No vull ser el carallot de torn que vol que canviïn els demes per no haver de canviar jo. Ànim! Tots valem molt, però vosaltres, els que planteu cara a la resta dels humans, teniu la virtut de ser transformadors de noves realitats, dignifiqueu la persona, perquè, si segons el cristianisme la dona i l'home son imatge de Déu, Déu vol el millor per a les persones.

Trànsit, transitar, la veritable normalitat parteix de la llibertat de l'individu, de la seva essència, del seu paper, del que neix en l'interior de l'ésser humà.

Sobtadament el trànsit cap a l'altre gènere que no és el que biològicament ets. Ens fa por que pugui sortir de dintre de cadascú el més fosc i ocult que tots portem dins i que un cop es fa el pas et quedés al descobert intentant justificar el que hagi pogut fer o com has actuat abans de que sortís el tema.

Justificar-ho en els altres és molt fàcil, però quan et toca a tu, en un primer moment cerques la justificació i els perquè, però t'adones del perquè volem justificar la llibertat d'algú.

La valentia que suposa exposar el com em sento, què vull, què desitjo, quins sentiments tinc fa que, a nivell social, les persones que es troben en aquest transit tinguin una visió més àmplia de la construcció del gènere i es distorsiona la que com a comunitat ens han anat creant i acceptant com a cosa unilateral.

Jo puc parlar i dir que soc un home, dona?, en funció de què dic això? Què em fa ser dona o home?

És només el meu aparell reproductor el que he de tenir en compte per dir si soc dona o home?

Quan penso això se'm trenquen els esquemes establerts que tinc, intento veure les coses d'una altra manera, com si acabes d'aterrar en aquest món.

He de fer de mare, pare, germana, filla, etc, i em pregunto, per què ho he de fer, quina és la motivació que em duu a fer-ho? Si jo ara com a mare, volgués ser pare, qué passaria? Si com a germana volgués ser germà, qué passaria? I què passaria si sent primer filla volgués ser fill?.

Tot un trencadís de preguntes no resoltes, de qüestions, de frases fetes, que auguren un futur incert. A fi de comptes, qui soc jo per decidir sobre el futur d'una altra persona si ni tan sols sé quin serà el meu futur més immediat? O potser crec que ho controlo tot?

Quines seguretats em dona el que ara tinc? On poso els peus en fang o sobre roca?

Davant del fet de transitar, se'm planteja la meva masculinitat, com la visc, com l'he anat vivint, què ha suposat per a mi viure i ser un home? Quins models he tingut, en qui m'he fitxat, per arribar a ser el que soc?

Què és el que em fa por de veure un canvi de gènere en algú proper a mi. Necessito suport, l'he cercat i l'he trobat, no m'ha donat respostes però sí acompanyament i formes diferents de veure les coses que ens passen. Gràcies al trànsit del meu fill he pogut veure més d'a prop la immensa generositat, les dificultats, els avenços i les peculiaritats dels humans.

Junior Canal

Maig 2020

Josep Santisteban

RELAT

Ens arriba la notícia de sobte, sense imaginar en cap moment: sense indirectes, sense preavis, sense anestèsia.

El dia zero només hi ha incertesa. Tenir una mentalitat oberta d'entrada crec que ajuda molt. Sense prejudicis es pot començar a posar les idees al seu lloc, o millor dit, evitar que es bloquegin posicions al teu cap ja d'entrada. Però la incertesa no és fàcil de suportar, s'ho emporta tot per davant. Ja no hi ha res on agafar-se, no hi ha sòl ferm sota els teus peus, no hi ha una llum que et guïi.

El dia u tinc una cosa clara, tota la nit en blanc ha servit per a alguna cosa: estaré al seu costat, estarem al seu costat.

Primer encert, ja tenim on agafar-nos: anirem de la mà.

No obstant això, poc després arriba el primer error. No cal buscar causes, és i punt. Pensa que el dia zero, el teu dia zero, hi arribes molt tard, mesos o anys tard. Pensa que porta molt de temps madurar un canvi com aquest, que porta donant-li voltes en silenci massa temps. A hores d'ara no té dubtes de qui és, ja té totes les preguntes prèvies resoltes o si més no superades. El que no sabem és com afrontar el futur, per on tirar. Ho sento, no tens temps per analitzar res. Qualsevol intent només reflecteix que probablement en el fons t'està costant assumir-ho, acceptar-ho. Recorda, és i punt. Ja ha construït la seva nova identitat, millor dit la seva identitat real. El que necessita és veure aquesta nova identitat convertida en realitat i que sigui acceptada.

Però aquesta incertesa es fa cada vegada més gran, més voraç, comença a ocupar-ho tot, com una llosa cada vegada més pesada

---

que s'estén més enllà de les pròximes setmanes, mesos. Cal sortir d'aquí ràpid. Està entrant en barrina, cau en vertical, girant sobre el seu eix. I amenaça d'arrossegar-ho tot i hem quedat que anem de la mà des del dia u! En aquests moments sento molta por. Por i impotència. En realitat el que està passant és que la seva mare s'ho està carregant tot a sobre, para cada cop i consumeix tota la seva energia. Jo quedo en segon pla, el meu paper és de contenció de la primera línia, i tampoc creguis que tinc ni idea de què fer.

Cal prendre decisions i convertir-les en accions en el moment present, sense prendre les regnes no hi ha possibilitat d'aspirar a tenir el control en algun moment. Si com a mare i pare ens deixem arrossegar, difícilment podrem ajudar a la seva pròpia estabilitat.

L'estabilitat la comencem a recuperar quan comencem a parlar amb altres famílies que estan en la mateixa situació, en etapes generalment més avançades. Compartir experiències és la millor ajuda possible. Famílies que han fet o, millor dit, estan fent el mateix trànsit per què passa la teva família, permet dissipar moltes incerteses, aquesta maleïda sensació que ha niat dins teu i acaba per paralitzar-te. En primer lloc veus que es pot tirar endavant. En segon lloc comences a reconèixer estratègies que són aplicables, altres que potser no les veus i també què pot ser nefast i cal evitar. Aprens que el teu paper és acompanyar, que transites al seu costat.

No ens enganyem, avui dia encara és un camí difícil. I no obstant això pots comptar amb qui va donar les primeres passes realment a les fosques, sense terra ferma sota els peus, sense tenir on agafar-se. Agafa la mà de qui va passar davant teu, això et donarà la seguretat que la teva família necessita i així participar en el fet

---

que la seva identitat real es pugui desenvolupar. I allarga la mà a la família que ve després, perquè entren per aquesta porta en la teva segona reunió i et sorprens donant els primers consells que tot just ahir et donaven a tu. Per a mi aquest procés és bàsic. Canviar la incertesa per la seguretat. Es produeix aquest subtil pas de l'esperança a la confiança.

Igual que la incertesa es fa gran i arrossega tot, la seguretat també es va fent cada vegada més gran. La seguretat no arrossega, tira del carro. I passaràs per moments de flaqueza de tant en tant, assumeix-ho, i tu també necessitaràs aquest impuls de tant en tant. T'has de permetre, ara sí, acompanyar amb confiança en el trànsit, proporcionar la seguretat i autoestima en el camí per aconseguir que la seva nova identitat sigui una realitat, acceptada, reconeguda, respectada. Plena.

Dia mil vuitanta-u. Ara el meu sentiment és satisfacció. L'íntima satisfacció del deure de pare complert.

Josep Santisteban
Maig 2020

Lucia Chiari

UN FILL BASTANT .... ¡INUSUAL!

A la consulta del psiquiatra, en aquella clínica espanyola que no havia vist mai abans, em semblava estar vivint un malson. "Preparis per a acomiadar-se de la seva filla i per donar-li la benvinguda al seu fill", em va dir el doctor de manera freda.

No havia sentit parlar mai d'una cosa tan absurda: canviar de sexe! En aquest moment Margherita tenia 23 anys i des que en tenia dos no era feliç amb el seu cos de dona i hauria preferit ser un nen, però què hi podia fer jo?

És clar que ja des de molt petita li deixava portar només xandalls i samarretes de noi, com li agradava a ella. Li permetia portar la gorra amb la visera al darrere, encara que em molestés.

Solia apuntar-la a futbol, demanant-los a familiars i amics que no li regalessin nines, vestits rosa o "de noia". A banda d'això, tal i com jo ho veia, no hi havia res a fer sinó esperar i desitjar ... potser amb l'adolescència començaria a acceptar el seu cos, potser. Pensava que segurament seria una noia no convencional i masculina, però comptava que trobaria el seu lloc al món, ja li havia passat a altres persones abans.

Però no, el que va arribar amb l'adolescència va ser crisi, llàgrimes i plors amb la seva primera menstruació, la infelicitat de veure créixer els seus pits i l'aïllament progressiu de les seves amigues que començaven a tenir els seus primers noviets. I va començar una adolescència solitària i trista amb contínues baralles amb la família, amb absurdes mentides sobre noviets inexistents i les seves crisis de nervis i d'infelicitat.

Cap dels psicòlegs i psiquiatres amb els quals la obligarem a parlar des que era una nena havia expressat cap opinió que anés més enllà de: "Gelosia pel seu germà", "Escassa autoestima" o altres banalitats.

Més tard, just acabat el batxillerat, la seva sortida cap a la universitat a Espanya. Un alleujament tant per a ella com per a nosaltres. Quatre anys durant els quals ens va semblar que estava més serena. Potser era la família el que la angoixava; potser era la constant comparació amb un germà massa exitós que l'havia acabat condicionant; potser nosaltres, els seus pares, ens equivocàvem, angoixant-la amb les nostres ansietats.

Quatre anys molt serens a la universitat, que van acabar en una bonica festa de graduació en un desembre assolellat que semblava juny, en el brillant mar de Marbella.

Pura felicitat per a nosaltres. Fins i tot s'havia deixat créixer els cabells uns centímetres més llarg del normal i es veia tota rossa i preciosa amb la seva toga negra -per primera vegada portava alguna cosa semblant a una faldilla-. Estaven cofois i satisfets.

"Però oblida't que mantingui el meu cabell llarg!", ens va dir a al final amb un to amenaçador. Però a mi en aquell moment no em va semblar que hi hagués cap problema del qual preocupar-se. Va ser llavors quan va començar el seu "recorregut". Ens veiem cada dos mesos i la trobava cada vegada més masculina, amb els cabells cada vegada més curts. Des de nena sempre havia nedat i fet exercici per tenir espatlles fortes, però ara ho havia exagerat amb els pesos, desenvolupant enormes bíceps. A la platja no es treia mai la roba, fins i tot quan feia molta calor, per no mostrar-nos el seu cos no depilat, i els seus tatuatges dignes d'un mariner.

"Per què no confesses que ets lesbiana? Per a nosaltres no és un problema, t'estimem" li deia.

"Potser sí, però no sé ... Més aviat sí però hi ha alguna cosa més, que va més enllà de fet de ser lesbiana".

Més enllà? Què volia dir? Jo no entenia, no sabia, no coneixia la possibilitat que una dona es pogués convertir en un home: al seu cap ja era un home, sempre ho havia estat. Esperava un aclariment, esperava l'explosió, però tot i així no estava preparada quan va arribar aquesta crida com una bomba: "M'ha trucat la Margherita, s'ha tornat boja, diu que vol treure's els pits, prendre hormones, deixar-se créixer la barba,

---

convertir-se en home. .. tia, hem de portar-la a l'hospital! "

No ho vam fer. Li vaig demanar que tornés a casa per uns dies. Vam parlar fins a caure adormits, seguíem repetint les mateixes preguntes, sempre escoltant les mateixes respostes. No cedia ni un centímetre. Mentrestant jo m'informava, llegia, buscava a internet, comprava llibres, anava a congressos, demanava informació a amics i metges. I sobretot assistia al col·lectiu de famílies que havia trobat a Barcelona i que em va ajudar molt fent que no em sentís com l'única mare al món que havia tingut aquesta experiència.

Vaig trobar confirmació a tot el que deia: que existien transsexuals no només "transitats" d'homes a dones (com ja coneixia per les històries de successos de prostitució, així com per les meves estimades pel·lícules d'Almodóvar) sinó també de dones a homes! Malgrat tot, d'aquests últims no coneixia la seva existència, per a mi representaven el desconegut. Després va arribar l'acceptació o, més ben dit, la resignació: en la família vam entendre que no podíem fer res per oposar-nos al que Margherita volia fer. L'única oportunitat era triar si acompanyar-la en el seu camí o deixar-la sola. Per descomptat en cap moment vam optar per la segona via.

Així van començar els tràmits de les consultes mèdiques, primer a Milà, amb un metge inadequat i insensible, després a Barcelona amb una doctora experta i amb molta humanitat, que ens va inspirar confiança. Les hormones, el canvi de veu, els pèls que creixien a la cara i al seu cos, la forma de vestir ja indubtablement masculina, les intervencions esperades i viscudes com una festa d'alliberament, el dolor suportat sense dificultat, aquest nou cos que a mi em feia mal mentre que a ell (a aquesta altura ja no el podia definir més que com ell) cada dia el feia més feliç.

A més calia seguir els interminables tràmits legals, on vam trobar a professionals poc fiables i per sort també un lletrat meravellós! Finalment van arribar els documents amb el seu nou nom: Michael Aaron, i com a conseqüència es va modificar també la seva acta de naixement. Una alliberament! Mentrestant jo estava molt nerviosa veient la seva eufòria. Aquell entusiasme quan cridava al món, a través de les xarxes socials, tot el que estava fent. Una mica de privacitat per

---

l'amor de Déu!- pensava jo.

De mica en mica jo intentava entendre, emergir, poder parlar amb els altres ... però que difícil!

Comprenia que era la forma correcta perquè estigués bé, que no podia fer una altra cosa, però a al mateix temps patia veient un cos tan turmentat. Patia pensant que podria haver estat feliç en el cos de dona que li havia fet jo, aquest cos a què havia renunciat i que havia mutilat.

No havia pensat que seria una dona i una mare feliç, però tampoc que passaria tot això, acabant llençant a una galleda d'hospital mames, úter i ovaris. Però al mateix temps veia els èxits d'una nova persona. Veia la confiança en si mateix de Michael, una confiança que abans no havia tingut mai. Veia la serenitat i la determinació amb què s'enfrontava als reptes de la feina i de la seva nova situació, la calma amb la qual explicava les seves raons al món. Veia una persona diferent, que finalment confiava en si mateixa, segura de les seves eleccions, feliç de com es veia al mirall!

Jo també crec que vaig canviar molt durant aquests quatre anys. Afortunadament sempre he estat una persona molt oberta, però vaig haver d'enfrontar una experiència que anava més enllà del que és habitual: acompanyar un fill en un recorregut que ni tan sols imaginava que existís.

Va valer la pena per veure com es transformava en la persona positiva i serena que ha arribat a ser, envoltat d'amics que no havia tingut abans. Això no vol dir que els meus temors hagin deixat d'existir: per la seva salut, pel món que l'envolta, pels prejudicis contra les persones com ell, pels perills que amenacen...

Malgrat tot, la satisfacció d'haver estat capaç d'ajudar-lo i estar al seu costat, és més forta que qualsevol altra cosa. Com l'alegria d'ara sentir la seva proximitat i gratitud amb força, la seva consciència, la qual sempre hem estimat. Tot i ser un fill bastant .... inusual!

Lucia Chiar
Maig 2020

María Isabel Andrade

AHIR A LA NIT VAIG SOMIAR...

Relat de la capacitat de ser tu mateix

Estic asseguda davant d'aquest paper en blanc i el primer que em ve al cap és aquell somni que vaig tenir quan estava embarassada de gairebé sis mesos, el divendres 9 de febrer de 2001, recordo la data amb exactitud perquè està anotada en el meu Diari de l'embaràs. Hi deia:

"Ahir a la nit vaig somiar que ja havies nascut i estaves assegut al cotxet. Et mirava i li deia al papa:

- Xavi, és una nena.

I ell responia tranquil:

-Sí, ja ho sé.

"No estava estranyat o sorprès com jo."

També recordo que no volíem saber el sexe de nostre nadó, i el ecògraf, a la setmana 20 d'embaràs, ens va dir: "És un varoncito". No li vam dir res, així que la culpa va ser nostra. I durant un temps vam mantenir en secret el sexe del bebè.

El primer que li va passar pel cap al seu pare en saber que se sentia una dona va ser: *"Ara que anàvem a estar tranquils, anem a començar una nova lluita. Doncs que així sigui"*.

I per què aquest pensament? Començaré des del principi perquè s'entengui.

La nostra filla sempre va ser una persona curiosa. Un exemple és que amb dos anys va ficar el comandament d'un cotxe a la galleda de fregar per saber què passava. El va introduir agafant-lo per l'antena, el va treure, va mirar com queia l'aigua, i li va donar al botó. I ho deixaré estar aquí per no explicar l'enrabiada que va agafar després, quan va comprovar que el comandament havia deixat de funcionar i que el seu cotxe ja no podia córrer.

Aquests comportaments no ens semblaven estranys: el seu afany per veure documentals, per visitar museus, per preguntar ... Com aquell dia que em va preguntar amb 4 anys que per què la Viuda negra (l'aranya) es deia així.

- *¿Por qué la "vidua" negra, se llama vidua negra?*

I jo, que sempre li parlava com ho feia amb cal altre adult, li vaig respondre:

- Perquè quan la femella s'ha aparellat amb el mascle, el mata.

En el moment en que vaig dir la paraula "aparellat" em vaig adonar del meu error, perquè la pregunta següent va ser:

- Què és aparellar-se?"

Els seus companys de classe pensaven que tenia molta imaginació i que s'inventava totes les històries que explicava. Un exemple va ser un dels documentals que va veure amb 6 anys, en què va aprendre que hi ha uns taurons petits que semblen invisibles i per les nits, sobretot, ataquen a les seves preses. Unes d'aquestes preses són els bonítols, fent-lis uns forats rodons. Quan els pescadors treuen a les seves xarxes als bonítols amb aquestes característiques, saben que han estat atacats per aquests taurons. La reacció de dos companys de classe quan ho va explicar va ser pensar que s'ho havia inventat. Així que a la sortida de l'escola van venir amb ell fins on jo estava i em va dir que nos'ho creien. Jo els vaig somriure i els vaig dir:

- *És cert. Podeu venir a casa a veure el documental.*

Es van anar encara més confosos que quan van venir.

Però no va ser fins 6è d'Educació Primària que vam saber aquest comportament es devia a quelcom anomenat Altes Capacitats. ¡Noooo! - penses mig rient, quan t'expliquen les seves sospites, tot pensant que superdotat és algú amb ulleretes, una bata blanca i bolígrafs a la butxaca. I llavors assisteixes a l'escola de pares a un programa anomenat Atlàntida, on t'expliquen coses que tu has viscut però que desconexies que tinguessin un motiu concret. "Sí, -penses-, el meu fill (llavors era el meu fill), treu bones notes i quasibé no estudia". No podia deixar de pensar: "Si estudiés quines notes treuria?"

Però no estava bé a l'escola des de 3r d'Educació Primària, li feien bullying, i no volíem forçar fins al punt que odiés els estudis. La nostra prioritat era que continués estudiant, i si per això m'havia de convertir en un gra al cul pel col·legi, doncs ho seria. I així va ser fins a 4t de l'ESO

Van ser uns anys molt durs. Cada principi de curs tornava a començar el malson i havia de demanar una reunió amb el tutor. Cada dia esperava la seva arribada a casa per, segons la cara amb la que arribava, saber si el dia havia anat mitjanament bé, malament o molt malament.

El meu marit intentava donar-li ànims recordant-li la cançó d'Andreu Rifé: "Fil de llum": Respira, espera, aixeca't sense pressa.

Inspira, refés-te, la vida el món t'espera.

Una magnífica cançó famosa per la sèrie "Polseres vermelles" i, que si no l'heu escoltat, us recomano que ho feu.

En Batxiller, tot i que continuava en el mateix col·legi (en el qual va començar a 5è d'Educació Primària), es van acabar els problemes amb els companys. Però la seva alegria de petit i la seva extroversió amb altres nens i nenes, s'havien esvaït pel camí. No era una persona feliç, quelcom ennuvolava la seva vida.

Els seus dubtes sobre la seva identitat sexual van començar l'estiu en què va acabar 1r de batxiller, i a 2n, a finals de febrer, un dia ens va dir:

- Ja tinc clara la meva identitat sexual. Sóc una dona, i vull fer el necessari per viure com una dona.

Celeste tenia aleshores 17 anys. Va acabar la selectivitat i va tancar una etapa de la seva vida. I a la Universitat va començar com Celeste, com la dona que volia ser. Li vam dir que la acompanyariem en el seu camí i aquest va ser el moment en que la meva ment i la del meu marit es van obrir de bat a bat per a comprendre millor cada un dels passos que havia de donar la nostra filla per aconseguir el seu objectiu. I em vaig posar a investigar per aprendre, i des de llavors, quan escric, sempre algun dels meus protagonistes és un personatge transgènere, encara que

---

sense ser-ne conscient, en molts dels meus relats anteriors, apareixen personatges LGTBI.

Si haig de ser sincera, en el meu interior conviuen unes papallones que uns dies són boniques i radiant, i altres dies es tornen grises i apagades. I tot depèn de la por que creixi en el meu interior quan sento alguna notícia sobre homofòbia. Em produeix tanta tristesa pensar en el que les persones som capaces de fer per odi, per por, per enveja, per desconeixement ... en resum, per la manca de respecte cap als altres.

L'aventura va començar a finals de febrer de 2019. Volem és que sigui una bona persona, amb més moments de felicitat que de tristesa, i que no abandoni mai aquesta seguretat i aquesta valentia que l'han convertit en la persona que volia ser i que per a nosaltres és. Un orgull i un plaer acompanyar-la a on calgui.

Mª Isabel Andrade
Maig de 2020

Mar

PROCÉS DE TRANSICIÓ

Setembre 2018.

Començo a ser conscient del procés de transició del meu fill.

Ho rebo com un impacte del qual em costa reaccionar. Tota la informació que em va donant no la puc processar. Tot és confús i no entenc el que està passant. Vull que el temps s'aturi. Tinc un neguit intern que no em deixa pensar. Intento buscar explicacions i en un primer moment em posiciono intentant lluitar i aturar el que no te aturador.

Com és possible que la meua filla em digui que és un noi?

Intento recordar moments del passat i de la seva infantesa. De petita, tenia molts amics i sempre jugava amb els nens. Els seus jocs preferits, mai van ser les nines, van ser jocs de Pokemons, playmobils, robots,...i sempre li vam respectar entenent que els jocs no són de nens o nenes. Mai va voler portar vestits i al parvulari sempre explica que una senyoreta la va renyar perquè ella volia "pixar de peu". Per carnestoltes li encantava disfressar-se de spiderman, pirata,.... La veia feliç i sempre he pensat que anava trencant normes.

Va iniciar la primària, i ell explica que els nens el van apartar perquè era una nena i ja no el deixaven jugar amb ells. Li va costar molt fer-se lloc entre el grup de nenes, de fet, tot i intentar-ho crec que mai es va adaptar. Recordo que sovint es mostrava enfadat i moltes vegades estava sol.

L'adolescència va ser molt difícil, va aparèixer l'ansietat que li va condicionar la seva vida i es va anar tancant en ell mateix. Els estudis ja no anaven com abans, la motivació va anar desapareixent al igual que el sentit de les coses. Recordo moments de motivació puntuals com quan va fer el seu treball de recerca sobre la deconstrucció del gènere. Recordo també els seus cabells rossos i llargs i els seus intents d'encaixar en el grup. Moltes vegades m'havia dit que ell no encaixava

---

en aquesta societat.

Quan té 19 anys es talla el cabell molt curt, deixa de depilar-se i comença a vestir de forma diferent. Com que sé que li agraden les noies penso que està passant per un moment de reivindicació feminista. Com és possible que no se m'hagués passat pel cap que s'estava plantejant el gènere?

Em sento sola. No conec a ningú que li hagi passat el que ens està passant. No tinc cap referent. El sentiment de sol.litud és immens.

Veig que ell si que està informat, ha anat a "Transit" i sap del que es parla. Penso que hi ha molt patiment al darrera. Comença a demanar uns canvis que jo no se com fer-los i em plantejo si els he de fer. Mentalment em trobo fixada en un punt i m'agafó fort per no moure'm d'allà. Tinc por.

Em demana que l'acompanyi a "Transit". Una psicòloga m'explica pels moments que passaré com a mare: la fase de negoció, d'acceptació, ...i finalment de celebració del procés. Les paraules de la psicòloga em ressonen en el cap, no sé ni el que està dient ni emocionalment puc connectar amb el que diu. Surto enfadada i sense entendre res.

Les velocitats en el procés del meu fill i el meu són molt diferents i poc a poc ens anem allunyant. Hi ha molt de patiment i es fa difícil viure així. Al seu entorn d'amics, tothom ho està acceptant però a mi em costa. Jo li demano temps per entendre i ell me'l dóna. Ara, mirat amb la distància, penso que li estava demanant algo molt difícil com és més temps. Ell portava anys fins que no es va atrevir a plantejar què passava i ara volia anar ràpid per començar el transit...com li podia demanar encara més temps?

L'inici de la hormonació ha estat un moment dur. No entenia com ell podia estar tant feliç per començar a posar-se testosterona. Van aparèixer totes les pors. Com li pot afectar a a nivell de salut? Quins efectes secundaris pot tenir? Els canvis són irreversibles? No podrà tenir fills? També es voldrà operar? Quan pensava que se li retiraria la regla, que li canviaria la veu, li sortirien pèls,.....m'envaïa un sentiment

---

de por i tristesa profund. Amb el temps, vaig entendre que són canvis que ell necessita fer per sentir-se be amb ell mateix i ser més feliç.

Penso que he de fer alguna cosa. Tinc clar que jo sola no puc afrontar aquesta situació. Veig que el pare també ho va acceptant. Em sento malament. Noto que la situació em supera i em sento perduda. Em dispo a demanar ajuda. Parlo amb una altre mare d'un noi trans i explico en quin moment estic i com em sento. Puc evocar el meu patiment, els meus sentiments i els meus dubtes sense sentir-me jutjada i començo a sentir que no estic sola. Necessito molt acompanyament emocional. Començo a respirar.

Aquí comença el meu procés de canvi personal, començo a tenir la força per acompanyar en el procés. Vaig a les reunions de transfamílies i segueixo veient que no estem sols i m'ajuda escoltar a altres famílies que han passat pel mateix. Entenc lo important que és estar en un espai segur on no et jutgen.

Ara, tinc clar el que he de fer, acompanyar-lo en el procés. Em pregunto si sabré fer-ho. Començo a entendre que com a família transitarem tots a la nostra manera. Ell de seguida percep aquest acompanyament i el noto feliç. Se que aquest es el camí, i ara ja no tinc dubtes. Per ell el camí és difícil i necessita que la família estem al seu costat.

Ara tinc les coses més clares. Els moments de tristesa es van convertint en ansietats. Apareix la culpa de forma més conscient. Culpa de no haver-ho vist abans, per no haver sabut acompanyar des de l'inici que ho va dir,...en fi, culpa de tot el patiment del meu fill. Em sento malament per la poca tolerància que vaig tenir.

Poc a poc entro en una altre dimensió. Intento esborrar tot el que he après del gènere i aprendre de nou. Obro la ment a altres perspectives i començo a descobrir moltes realitats que no veia. Intento no jutjar.

Ara ja te 20 anys. Seguim transitant, entenent que la pròpia vida comporta canvis i que les coses no són blanques o negres sinó que poden ser de mil colors, tot és qüestió de intentar veure-les i obrir la ment perquè i són. Sé que em queda molt camí per anar obrint la mirada i anar acceptant tot el que va passant a la vida.

Vull acabar donant les gràcies a totes les persones que han estat al meu costat en aquest procés, i em segueixen acompanyant.

Mar
Maig 2020

Maxi

UN RELAT, UNA EXPERIÈNCIA, UNA VIDA

Em demanen que expliqui les meves sensacions.

Tota la meva vida he trobat molt difícil expressar els meus pensaments més íntims, aquest escrit dels meus pensaments no ho és menys.

Era un dia de febrer, pot ser a finals, de l'any 2017. Havíem sopat Francisco, ma mare, Luna (en aquell moment David) i jo. La iaia havia anat a veure la tele al menjador, sempre sopem i dinem a la cuina, i la resta vam continuar a la cuina recollint les restes del sopar. Llavors Luna (per a nosaltres en aquell moment encara era David) ens va dir que volia parlar amb nosaltres.

Jo vaig pensar: “Ha trobat una persona important per ell”. Portava alguns caps de setmana sortint i sempre ens deia: “vaig a fer un tomb amb els meus amics”. Francisco i jo estàvem contentes: “Finalment sortia de casa i sortia amb persones que el treien fora!”

Que equivocada estava! Després diuen que les mares sabem tot de les nostres filles. Mentida!!! Només sabem el que ens volen contar i descobrim a força d'insistir. Però Luna tenia 25 anys i havíem de deixar-li llibertat, no podíem estar a sobre d'ella, com si fos una criatura petita.

Sí, perquè Luna comença dir, dirigint-se cap a mi: “Mamà, recordes un dia que veiem un reportatge sobre persones trans?”

Jo li vaig preguntar: “Què és una persona trans?”

Ella va respondre: “Persones que neixen dones i se senten homes, o homes que se senten dones. Així em sento jo. Em sento dona.”

En aquell moment vaig pensar com hauria d'haver sofert tots aquests anys i jo sense assabentar-me'n, però em vaig aixecar, la vaig abraçar i li vaig dir: “Ara se'm col·loca tota la teva vida i començo a entendre tot el que et passava”.

Francisco també es va aixecar i es va abraçar a nosaltres. Ens vam quedar tots tres abraçats.

Luna va continuar parlant:

“He mirat per Internet, buscant informació. He trobat un grup que es reuneixen cop al mes i he anat dos o tres cops. Allà m’han aconsellat que parli amb la meva família i jo em trobava incòmoda dient-vos mentides quan sortia. També he trobat uns metges al Clínic que ajuden en aquest tema, i un grup de metges que visiten al Cap de Manso. Ja he anat al metge de Manso i m’han explicat que sí, que dono el perfil de dona trans I que puc començar el tractament quan vulgui...”

Ella continuà parlant:

“No començaré el tractament fins que vingui el meu germà i la seva família al maig. Si us plau, no comenteu res a ningú. Noemí (la seva germana gran) ja ho sap, li ho he dit jo. També ho sap una companya de la Universitat que ha estat qui m’ha ajudat a sortir de l’armari. A la iaia I als tiets i tietes tampoc. Primer li ho diré a l’Héctor i després a tothom.

Va resultar molt difícil conviure amb la mare, que s’ensumava quelcom, i no podia dir-li res de res.

A més a més per aquella època l’Héctor va tenir una crisi nerviosa, res del que preocupar-se, però se li van ajuntar diverses realitats: el trasllat a viure als EUA un país de costums diferents dels que ell havia viscut fins al moment, tot i que tenia el seu amor al seu costat (la seva dona és americana). El naixement del seu primer fill. Començar a treballar a la Universitat després d’haver superat els exàmens I amb un període de prova de quatre anys per arribar a ser sènior. També va comprar una casa amb Hipoteca, pensant que si no arribava a ser sènior no podria pagar-la. Tot això va provocar que jo viatgés fins a San Diego, Califòrnia, per poder donar-li un cop de mà... Lògicament I per diferents raons no vaig poder explicar res de la Luna.

Els progenitors no ens assabentem de res, encara que ens posin al davant tots els senyals haguts I per haver...

Quan la Luna era un nen d’un any, jo sempre remugava per la roba que venien pels nens. Pensava que la de les nenes era més maque i alegre,

---

més adequada per una personeta tan petita... això no em passava quan l'Héctor era petit, la seva roba també era més seria que la de la seva germana, la Noemí. Sort que pel David hi havia roba de colors vius i alegres que jo li comprava i el veia molt "guapo".

Quan la Luna tenia 6-7 anys, la seva germana la Noemí, a qui agradava molt disfressar-se, la va disfressar amb un vestit de princesa índia amb tons roses. Semblava una nena! Però jo no ho veia, jo pensava: "La Noemí té tantes ganes de tenir una germaneta que vesteix al seu germà de noia." Jo estava cega, no veia més enllà dels meus nassos!

La Luna anava creixent amb moltíssims problemes:

- Es queia contínuament. Continua caient. Vam conèixer tots els hospitals d'allà on anàvem! Es queia i es trencava el tàbic nasal. Es queia, perdia el coneixement i acabàvem a l'hospital... es trencava un os del turmell...

A l'escola no li anava millor. No pronunciava bé alguns sons, al logopeda! Problemes de caràcter psicològic, al Psicòleg el vam portar! Quin fracàs de psicòleg, tenia la teoria de no intervenir i deixava al nen que fes el que volgués, i el nen acabava adormint-se durant la sessió.

Va tenir la gran sort de tenir una amiga que l'ajudava sempre, des que va començar l'escolaritat a infantil, a P3.

Durant tota la seva vida hem estat al seu costat, intentant ajudar. Però anàvem donant pals de cec.

Arriba el moment d'anar a l'Institut a començar l'ESO. A les llistes vam descobrir que l'havia tocat amb un nen que a la Primària es ficava molt contra ell, a l'escola els/les mestres estaven a la guait i no deixaven que passés res de dolent. Vaig apropar-me a l'Institut per demanar que traslladessin a Luna (David) a una altra classe. Em van mirar com es mira a aquella mare pesada que només vol protegir el seu nen i ficar els nassos en tot el que fa el nenet estimat.

Luna anava i tornava de l'Institut caminant i sol, son pare i jo treballaven i vivíem a prop.

Notàvem que quelcom passava i no sabíem que era.

Teníem uns amics psicòlegs i els vam explicar el que pensàvem. Ens vam aconsellar altres psicòlegs que ells coneixien i ens van donar l'adreça. El dia que havíem d'anar a la consulta, vam anar a buscar la Luna amb cotxe i vam observar que un grup de companys l'envoltaven no amb molt bones intencions... En arribar a la seva alçada vam fer la pregunta més adequada: Per què no lluiteu d'un en un? Se'n van anar sense dir ni mu, com els covards que eren.

Després de fer-la les proves ens va donar els resultats: Luna era dislèxica i necessitava tractament que la donarien en un altre centre més proper a casa nostra.

Quina gran sort! Aquest nou centre tenia una psicopedagoga que va començar a tractar-la. Va observar la Luna i ens va demanar permís perquè li fes una ullada la psicòloga del Centre. Aquesta psicòloga va entendre el que li passava i la va ajudar. Sort que la va tractar i ajudar, si no ara estaríem parlant de la meva experiència com mare que ha perdut el seu fill definitivament. Luna estava a punt de suïcidar-se quan va arribar...

A l'institut vam demanar, un altre cop, el canvi del nen de classe, vam argumentar l'assetjament del noi per part dels seus companys, van tornar a no creure'ns i el nen va restar a la mateixa classe on cada dia es trobava més sol. Anava passant el temps i va arribar el moment de les matriculacions... Vam decidir canviar el nen de centre i el vam apuntar a un col·legi privat a un altre municipi, el Virolai de Molins de Rei, per canviar-li d'ambient. Aquí hi havia un nen amb qui tenia molt bona relació des de parvulari. Luna va començar a refer-se i nosaltres vam començar a respirar més tranquil·lament...

Començava a ensortir-se personalment, però en l'aprenentatge la dislèxia no ajudava en les llengües, tot i que l'àrea de matemàtiques i ciències hi anava bé.

Va acabar l'ESO amb una nota força justa. Va començar un grau mitjà d'Informàtica i començava a sortir del cau escolar en el qual es trobava, però socialment no era gaire brillant, sortia poc i no va fer gaires amics.

A casa el veiem més tranquil, però només continuava amb la seva amiga de parvulari i l'amic que l'ajudava al Virolai, que seguien un ritme escolar diferent i no es trobaven sovint. Es veien de tant en tant, més amb la noia que amb el noi.

Nosaltres hem anat canviant a mesura que els/les nostres filles han anat evolucionant a la seva vida.

Cada fille ens ha ensenyat a tractar-les com era cadascune d'elles. Amb la Luna he après a expressar els meus sentiments i a no callar-me, millor dit a callar-me menys del que ho feia abans.

La Luna ens va donar tot fet. Quan ens va dir que era dona també ens va dir que anava a les reunions de persones trans i que aviat hi hauria una altra reunió, i que al mateix temps es feien reunions de famílies trans a la sala del costat, si volíem anar...

El Francisco i jo no enteníem com podia ser, no havíem observat res... Ens sentíem molt tristos, però vam entendre el rosari de problemes que havia anat superant la nostra filla. Ens sentien molt tristos per no haver pogut ajudar-la mes en la seva evolució.

Vam anar a la reunió sense dir ni mu a ningú, o sabíem que s'havia d'avisar.

Hi havia moltes mares i algú pare. Cada persona explicava la seva experiència. Vaig arribar molt trista a la reunió i vaig sortir-ne molt confortada per totes les persones que allí hi havia. Vam escoltar històries molt més complicades que la nostra. Vam sortir amb la idea que no ens podíem pas queixar.

Penso que les persones ens enfrontem als problemes i vicissituds que podem superar.

De tant en tant penso que la Luna ha sofert força sense un ajut i suport adequat per la nostra part. Però també penso que és possible que jo, en els anys noranta, no sé si estava preparada per saber que el David era la Luna.

Ara veiem a la Luna més feliç i això ens ajuda a nosaltres també. Això no vol dir que s'acabin els problemes, encara n'hi ha, i n'hi haurà. Prenem la vida I les seves vicissituds amb perspectiva.

Sabent que nosaltres només som arquers que empenyem les fletxes, i que elles, les fletxes, arribaran on volen. Podem estar al seu costat, però no podem solucionar les seves vides.

La vida és un continu aprenentatge per a cada persona que decideix viure en parella o no, però que aprèn dia a dia amb tot el que passa al seu voltant.

Sempre he dit que jo he nascut més d'una vegada:

_ El dia que vaig néixer. Amb el desenvolupament normal de tota persona.

_ Quan vaig fer-me dona. Amb tots els canvis físics i sobretot psíquics que això comporta.

_ Quan va néixer la meva 1a filla, amb tots els canvis que comporta a la persona i a la parella el fet de tenir una personeta que depèn de tu, però que té la seva pròpia personalitat. Tots els canvis que et porta cada fill o filla, com t'has d'adaptar a aquests canvis, continuant essent tu mateixa.

_ Quan vaig tenir la menopausa. Que va portar una molt gran llibertat, tant sexual com personal.

_ Quan em vaig jubilar de la vida laboral I vaig esser àvia. Em van dir que seria àvia en el mateix moment en què vaig jubilar-me. Veus aquesta personeta créixer sense la responsabilitat que representa ser tu la persona que l'has d'educar, però no pots deixar les teves filles de costat. En aquells dies vaig deixar de ser mare de dos fills i una filla, para esser mare de dues filles i un fill.

Tota la meva vida ha estat un continu aprenentatge, aprenentatge que segueix. Jo soc la suma de tot el que he viscut al llarg de la meva vida, del temps viscut a cada moment I amb cadascuna de les vivències.

Tots els canvis de la meua vida m'han confirmat com la persona que soc ara.

Maxi
Maig 2020

Pitiusa

RELATS TRANSGÈNERE

Vaig tenir una filla.

En un principi preferia un nen, però a mida que va transcórrer l'embaràs, ja no tenia preferències. Mai es va veure el sexe a les ecografies i en el moment de néixer no sabíem si era nen o nena. Curiosament quan vaig veure que era nena vaig sentir que no tenia cap importància, era tan feliç amb la criatura que m'era absolutament igual el seu sexe. Potser ja va ser una predicció del que passaria

Des de ben petit ja no se sentia nena. Ho vaig patir molt i amb esforç vaig aconseguir respectar-li la manera de vestir.

Jo patia molt quan als vestidors de la piscina li deien que no entrés perquè el vestuari era de nenes. I el meu fill patia perquè em veia patir a mi.

Una mena de cercle viciós: jo patia per ell i ell patia per mi. D'això fa molts anys i no sabia ni de la manera més remota que es podia fer un canvi de gènere. Actualment em dol no haver-ho vist en el seu moment.

Arriba el moment del canvi de gènere (ja adult) i em costa moltíssim acceptar-ho. Una reacció infantil de *no vull* m'envaïa molt fortament. No volia renunciar a la meva nena. Vaig patir molt, i no exagero quan dic que vaig estar molt de temps sense poder dormir pensant en que no volia veure a la meva nena amb barba. No ho suportava, estava bloquejada amb la barba. No podia seguir així.

Estava enfadada amb el meu fill perquè em deia que fins que jo no ho acceptés ell no podria fer el pas. Al principi ho vaig viure com un xantatge. Poc a poc, i amb ajuda, vaig anar veient que m'estava donant una lliçó d'amor, més que la lliçó que jo li donava a ell.

Més tranquil.litzada vaig anar pensant en dirigir-me a ell en masculí (creia que no podria). Ell em va ajudar dient-me que comencés suprimint adjectius i tractes amorosos en femení, per exemple: nena, filla, guapa....Bon exercici

---

El segon pas va ser que quan ja tingués barba li diria pel nou mom. Vaig trigar força. Però, ara sí, *ja no patia*.

Es curiós com em va desaparèixer totalment el patiment. Ja estava. Ho tenia assumit i notava com m'estimava al meu fill. Em va ressorgir un sentiment de protecció a la vulnerabilitat de la seva situació.

Es va normalitzar. Jo ho vaig explicar a tothom que vaig creure necessari. Tot i que ara ho explicaria diferent. Les reaccions van ser bones en general. Però vaig haver de desenvolupar recursos per protegir-me d'aquelles persones que entraven en el morbo. Jo volia explicar-ho a tothom molt be, didàcticament...ara veig que no cal. I quan algú entra a fer-me alguna pregunta de les que considero morboses (no gaires vegades) em limito a respondre que això forma part de la seva intimitat.

A la vida quotidiana també he hagut de trobar recursos, anclatges. Celebrem el dia del "seu sant" el mateix dia de sempre. Vaig notar que era important dir-li de tant en tant que guapo estava. Recordo que el primer any del trànsit pels Reis li vaig regalar una corbata (no se l'ha posat mai, jeje).

Hi ha hagut també algun moment molest, d'aquelles posades de pota que estan fetes amb la més bona intenció, però..... Com el dia que el vaig acompanyar a fer-se unes ulleres noves i jo, per ajudar-lo a decidir-se, li vaig dir a l'òptic que seria millor un model més masculí. Bé, doncs al meu fill no li va gens de gràcia.

M'agrada anar recordant successos i fets que han ajudat a la plena acceptació del trànsit.

Pitiusa
Maig 2020

Saulo i Maribel

UN DIA DE FINALS D'AGOST DE 2016

Han acabat les vacances i està pensant en la reentré acadèmica... començarà un Màster a la UAB. A nosaltres, els seus pares, ens sembla que aquest últim any de carrera ha patit molt i ho atribuïm a la pressió dels estudis, tot i que els resultats acadèmics han estat molt bons. Porta tot l'estiu gairebé sense dormir a la nit, ha intentat tractaments naturals diferents sense resultat. De fet, sempre ha tingut un caràcter molt extravertit, però, encara que manté un petit grup d'amics, veiem que s'està retraient, li costa augmentar el cercle d'amistats, fer-ne de noves. Durant el dinar li preguntem, pot ser que una mica inquisitorialment, pel seu estat anímic, nervis, ansietat, dorm malament, problemes digestius, té nàusees i ha aprimat molt, etc.

Després d'insistir que no vol parlar del tema, diu que no passa res, i deixa caure a continuació que no s'identifica amb el seu cos ni gènere assignat i que està pensant en anar a una psicòloga. En els nostres rostres es pot endevinar la sorpresa, però més enllà de la sorpresa s'obre una llum cap al coneixement de com està, de com se sent, de poder saber quins problemes no ens explica i com l'afecten. En definitiva, veiem en aquest malestar general que intuïm que pateix de fa temps i que ha anat en augment, una explicació més enllà de la pressió dels estudis o els problemes inherents al trànsit de l'adolescència a l'edat adulta i el futur que s'obre davant seu.

A causa d'aquesta situació d'ansietat, que li impedeix dormir i menjar, ha començat a seguir un tractament amb antidepressius i ansiolítics i a visitar una psicòloga durant el darrer any. També ha iniciat les seves visites a Trànsit.

En els successius dies, parlarem durant hores sobre el seu procés, les seves sensacions, desitjos, i projeccions de futur. És molt satisfactori tant per a ell com per a nosaltres i ens obrim totalment a les seves necessitats, a intentar comprendre. De vegades sentint-nos malament per no haver-nos adonat abans i no haver-li evitat patiment innecessari. I de vegades, també, preguntant-nos perquè no ens ho ha explicat abans. Sempre l'hem acceptat tal com és, donant-li confiança perquè

---

ens expliqués qualsevol cosa.

Fem un pas molt important per a ell, fer el canvi d'armari. Quan anem a comprar roba amb què s'identifiqui, per exemple, roba interior masculina, se sent felicíssim. Ens diu que l'havia desitjat tant que no es podia creure que pogués ser realitat. Al principi certes peces xocaven una mica, ara és el més normal de món.

De la sorpresa a l'acció, i davant aquesta revelació intentem seguir informant-nos, per intentar saber i comprendre què li passa. Entrem en contacte amb Transfamília que es complementa amb el gran suport professional i sanitari de Trànsit.

Assistim a la nostra primera reunió de Transfamília.

En una primera i ràpida incursió a internet, veiem que hi ha diferents associacions on es poden trobar i parlar i escoltar les persones que senten una dissonància entre el sexe morfològic inicialment inscrit i la identitat sentida, persones trans. En concret ens posem en contacte amb Transfamília. Que bé saber que estàs entre iguals que et transmeten l'afecte, el suport i l'experiència d'altres pares i mares que han passat pel mateix! A la primera reunió que vam assistir vam explicar els seus dubtes, el seu procés i escoltem d'altres familiars altres processos, coincidents en alguns aspectes i diferents en d'altres. Ens expliquen que és la dinàmica habitual de les reunions. A l'inici es donen a conèixer els familiars nous i es discuteix sobre les diferents experiències. En tot cas, en l'absoluta majoria dels casos s'explica que es passa de la major o menor sorpresa a l'acceptació i a posar per davant el seu dret a la felicitat, per al que és fonamental una identitat que es correspongui amb com se senten.

L'assistència com a pares a les reunions de Transfamília, i també a altres esdeveniments, xerrades, teatre, etc. Durant aquests anys ens reafirma que el nostre objectiu és la seva felicitat i ens estimula a acompanyar-lo en aquesta transició. La seva participació en grups de joves trans facilita aquesta identificació i el reafirma en la necessitat d'iniciar un procés de masculinització.

Primera visita a Trànsit i inici del procés.

Des del primer moment ens va sorprendre l'eficiència per donar-nos hora i des de la primera visita vam trobar un bon tracte i empatia molt satisfactoris. Estem agraïts a tan grans professionals, per la seva proximitat i humanitat.

Té molt clar que vol modificar el seu cos i tenir una aparença més d'acord amb el seu sentir, el que es correspon amb el que socialment és considerat com a propi del gènere masculí. Sap que en aquest caminar a la recerca de la seva identitat compta amb el suport dels seus pares. Comença el tractament hormonal i des del primer moment planteja que vol realitzar-se la doble mastectomia, com més aviat millor. La seva mare no ho veu clar, de forma tan imminent. Hi ha diverses converses sobre el tema, ella veu la cirurgia com una certa agressió, potser no necessàriament essencial des del seu punt de vista. Creu que tot va massa ràpid, que cal pensar-s'ho més. Li costa acceptar la intervenció. Necessita més temps. Amb els mesos es produeix el procés d'acceptació, de veure que no es tracta de danyar el cos sinó d'alliberar, ja que els problemes d'ansietat i un intent de portar binders només produeixen atacs de pànic i angoixa al pit. S'arriba a un compromís: quan sigui possible, es pot operar. Per a això hem de recórrer a la privada, ja que a la sanitat pública la llista d'espera ho fa inviable.

Segons ens informa el metge l'operació ha anat molt bé i a les cinc el van portar a l'habitació, allà el podrem veure. Passem aquesta nit els tres a l'hospital i l'endemà marxem cap a casa.

Ens truca la Carmen de Transfamília per preguntar-nos com ha anat la intervenció. Ens recorda que la recuperació és lenta i molesta, però sobretot que tingui paciència. La realitat és que ell fa tot el que pot i intenta no queixar-se molt, l'afronta amb molta valentia, perquè és una cosa molt desitjada. Estem contents, el mimem. Les seves amigues i amics el visiten a casa, donant-li molt suport i se sent feliç.

Inscripció en el registre civil

La inscripció al registre civil amb el seu nou nom i recollir el seu nou DNI, vol dir acabar amb els problemes que es produeixen per la

---

dissonància entre la identitat de gènere i el nom que consta en el document. La recerca de feina en aquesta situació era complicada. Ara és tot més fàcil.

Acabat el màster i després d'enviar uns quants currículums durant mesos, aconseguix, ja amb la seva nova identitat seu actual treball.

Quatre anys de transició

Han passat gairebé quatre anys i la valoració de la seva vivència crec que és molt positiva. Se sent molt identificat amb el seu cos. A més, tota la família i els seus amics i amigues han entès i li han donat suport en el procés de canvi. La seva transició i també la nostra crec que ha estat francament positiva.

Ara cal seguir avançant i normalitzar una realitat, la de la diversitat sexual i afectiva. A l'empresa on treballa no s'ha atrevit a declarar-se com a persona trans, a fer front a una identitat diferent de la normativa. La relació amb els companys i companyes és excel·lent, però encara no és una situació plenament normalitzada, pesen molt els estereotips, no se sent segur per explicar la seva condició de persona trans.

En altres àmbits, continua mantenint el seu grup d'amics i amigues des de l'institut i amb ells viu plenament la seva nova identitat. La transició continua.

Saulo i Maribel

TRANSITANT

Quan vaig saber que el meu fill petit era una noia transsexual, vaig respirar alleujada. Veníem d'una època difícil, molt difícil, en la que havíem vist perillar la seva estabilitat física i emocional, i la meva també. Feia mesos que estava tancat en si mateix i havia desistit de les responsabilitats que un noi de la seva edat sol assumir. Les relacions personals eren inexistentes, tant les familiars com les d'amistat. Les obligacions escolars les havia llençat per la borda. Estava molt perdut i s'havia abandonat. No sabia que li passava, crec que ell tampoc.

Es el tercer dels meus fills. Els seus germans, amb les seves intenses adolescències, m'havien ensenyat molt sobre el lloc que ocupava en la seva vida. Em varen ensenyar a separar les meves expectatives en relació amb ells, del que ells realment volien; a no basar les meves il·lusions vitals únicament en les seves; a saber allunyar-me suficientment per deixar-los l'espai necessari per al seu creixement, malgrat els seus entrebancs; en varen ensenyar a no evitar-los cap d'aquells entrebancs... En definitiva, vaig aprendre a estar-hi, acompanyant de perfil, sense més intrusisme que el que ells em permetien, en el camí de la vida que cadascú escull per anar cap a l'etapa adulta.

Quan el meu fill petit entrava en la seva adolescència em sentia més segura i més preparada que mai per fer un bon acompanyament en la seva evolució cap a la vida d'adult. Però tota aquesta seguretat es va trencar amb la seva conducta. El meu fill estava vivint la seva adolescència d'una forma molt dolorosa per ell i va tancar fermament la porta a deixar-se acompanyar. Estava totalment desubicat, no se situava en el món, res no el definia. Va fer intents d'esbrinar què era el que li generava tant de malestar, perquè no encaixava a cap lloc, què era la que le feia diferent de la resta... però només aconseguia augmentar la seva, no trobava la forma d'arribar a si mateix i així cada cop se sentia més desorientat. Es va abandonar i va caure en un pou. I jo, per descomptat, m'amarava de tot aquest martiri.

Per aquelles coses del destí en aquell període de patiment i durant el meu fill encara no m'ha revelat la seva transsexualitat, vaig trobar-me encarada amb el tema en un altre escenari. Era tutora d'un alumne que estava fent el trànsit cap al gènere femení. Van ser uns mesos emocionalment intensos. Vaig aprendre molt amb el meu alumne, amb la seva família, amb el personal especialitzat que ens va acompanyar en tot el procés i amb la resta de l'alumnat i famílies. Dono les gràcies a la vida per haver posat en el meu el camí aquesta situació just en el moment adequat. Em va obrir els ulls a un tema que jo desconeixia i que em va preparar per a afrontar la situació que després vaig viure amb el meu fill.

No obstant això, la raó pel qual se sentia tan malament no era, per a res, fútil. No es tractava de la coneguda solitud i aïllament d'adolescent, ni tan sols d'aquesta desorientació existencial que a aquesta edat molts joves acusen. Estàvem bregant amb la identitat de la seva persona, amb el pilar sobre el qual es construeix tota la resta: la relació amb si mateix, la relació amb l'altre, la seva autoimatge, la seva autoestima... El meu fill estava vivint en una identitat amb la qual no s'identificava, el sofriment era enorme.

Per això vaig veure la llum quan es van revelar les raons del seu malestar, patia que no fossin altres motius. I, en aquest moment, i malgrat com n'era de delicada la situació, vaig sentir pau. Sabia què passava i per on podíem començar a construir un nou camí de vida. Temps hauria de repensar la situació. Temps hauria d'enfrontar-m'hi serenament i a les seves implicacions. De moment estava tranquil·la i confiada. Els cops que m'havia donat la vida fins a aquest moment m'havien ensenyat a posar distància, a no tenir expectatives fixades i a confiar en el futur. La meua salvació era i és sempre el mateix pensament: "aquest dolor no durarà eternament, passarà". I, creieu-me, sempre es compleix.

Han passat ja tres anys. He vist en la meua filla un canvi molt positiu en la seva vida i no em refereixo només a la transició. Té objectius vitals i il·lusions que comparteix amb mi, ha establert comunicació amb la família, ha creat un petit cercle d'amistats, fins i tot, té parella. Per la seva banda, el seu "trànsit" segueix endavant, és lent, assossegat, pas a

---

pas. No és una persona molt loquaç, mai ho ha estat.

No sent la necessitat d'explicar i justificar al món la seva realitat, simplement es col·loca en ell tal com és i deixa que cadascú intueixi, interpreti i es posicioni. Cert és que s'exposa poc i quan ho fa cerca, conscientment o inconscientment, el suport de les persones de vicle.

Encara queda molt camí per recórrer, tant en la seva transició com en els seus propòsits de vida. Intueixo que serà ardu i laboriós. Hi ha molts esquemes mentals per a canviar i molts prejudicis a desmuntar, ella ho sap, n'és conscient. Però és forta, assenyada i està demostrant determinació i coratge per a enfrontar-se a tots els reptes que té al davant, com lluitar contra l'estigma que la transsexualitat té encara avui. I en aquest camí no està sola. Sap que té la gran sort de comptar amb una família ja acostumada a aquestes lluites. Lluites en la qual es trenquen cànons i estereotips, en la qual s'accepten les suposades excepcionalitats com a normalitats, en la qual la mirada cap a l'altre és neta i no es fa a través dels clixés acceptats per la societat. Estem acostumats i ara ens toca lluitar per ella, amb ella. Sap la meva filla que per a nosaltres, "qui és, importa més que el que és". L'amor que sentim per ella és incondicional i el respecte sublim, màximament quan la seva situació la col·loca, de facto, en desavantatge en aquesta societat. El més important és que els seus li donin un lloc, només això li atorgarà la suficient fortalesa per a trencar les barreres que es presentin. I aquest lloc ja el té en les persones més afins i el va conquerint, a poc a poc, en les més allunyades.

Pel que fa a mi, observo amb orgull, alegria i expectació la seva evolució. Encara estic en la part més conceptual, potser no estic encara preparada, tot i que ha passat temps, per transcendir al pla emocional i molt menys a l'espiritual. Ja tindrè temps. La ment és molt sàvia i a vegades crec que m'està preservant, dosificant les emocions, perquè hi ha hagut molt de patiment. Quan dol la vida i dol tant que el sofriment es fa insuportable, la ment encongeix les emocions per a sostenir l'ésser.

Serena

GRACIAS
